

RADZIEMICE

przyjazne miejsce do życia

Strategia Rozwoju Gminy Radziemice na lata 2023-2033

Radziemice, 2023

Proces strategiczny został przeprowadzony przez zespół koordynowany przez Marka Słowińskiego - Wójta Gminy Radziemice.

Strategia została opracowana przez eksperta strategicznego dr Huberta Guza.

Zespół strategiczny serdecznie dziękuje wszystkim Mieszkańcom naszej gminy zaangażowanym w badania ankietowe, warsztaty, konsultacje społeczne, które przyczyniły się do powstania Strategii.

Spis treści:

1. Proces strategiczny	4
1. Przygotowanie strategii	4
2. Zakres strategii	6
3. Piramida interwencji strategicznej	7
4. Konsultacje społeczne (partycypacja)	8
2. Wyciąg z diagnozy	10
1. OBSZAR A – Społeczność	13
2. OBSZAR B – Infrastruktura i środowisko	18
3. OBSZAR C – Gospodarka (rolnictwo i przedsiębiorczość)	21
4. Wskaźniki rozwoju Gminy Radziemice	23
3. Analiza potencjałów, problemów i strategicznych wyzwań rozwojowych	27
4. Wizja i misja gminy oraz cele strategiczne	38
1. Wizja gminy	38
2. Misja gminy	38
3. Obszary rozwoju, cele strategiczne i konteksty	39
5. Kierunki interwencji	40
6. Planowane rezultaty strategiczne i wskaźniki ich osiągnięcia	45
7. Ujęcie przestrzenne	55
1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej w gminie	55
2. Kierunki rozwoju przestrzennego w kontekście celów strategicznych	59
3. Obszary strategicznej interwencji	69
4. Pozostałe uwarunkowania przestrzenne	71
8. Zgodność celów strategicznych gminy z celami wspólnotowymi, krajowymi, regionalnymi i ponadlokalnymi	74
1. Cele wspólnotowe	74
1. Cele krajowe	75
2. Cele regionalne	76
3. Cele ponadlokalne	77
9. System realizacji strategii	78
1. Zarządzanie, monitoring i ocena	78
2. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	80
10. Finansowanie Strategii	83
1. Źródła finansowania	83
2. Ramy finansowe	84
11. Bibliografia	85
12. Załączniki	86

1. Proces strategiczny

1. Przygotowanie strategii

Proces przygotowania strategii oraz sam dokument spełniają warunki wynikające z wymogów prawnych określonych w: Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378) oraz w Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295, 2020, z 2020 r. poz. 1378, 2327).

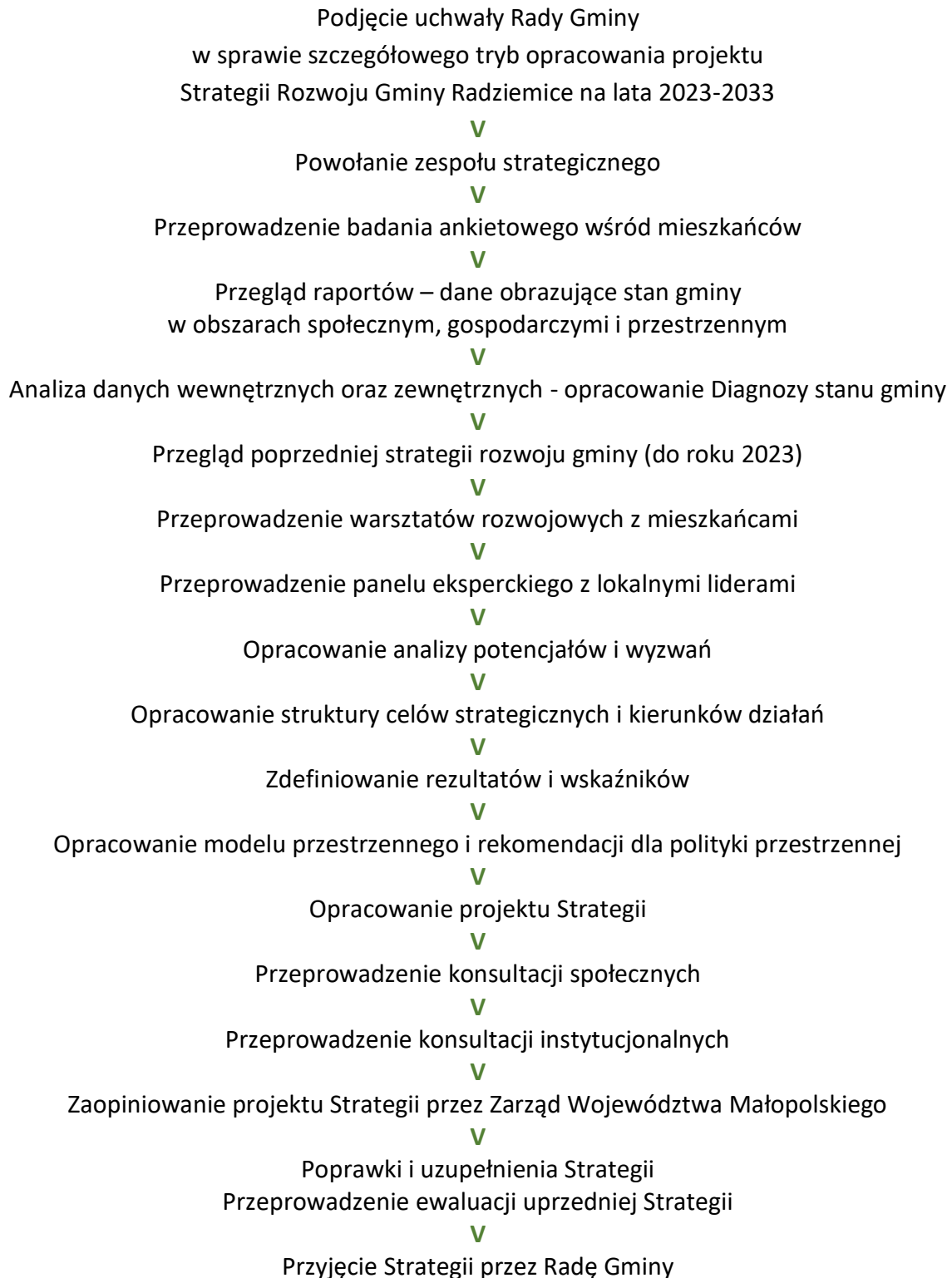
W pracach nad strategią wykorzystano dobre praktyki oraz wskazówki metodologiczne, w szczególności korzystając z opracowań:

- ✓ - Strategia Rozwoju Gminy – Poradnik Praktyczny, FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji (2021).
- ✓ - Górniak J., Mazur S. (2012). Zarządzanie Strategiczne Rozwojem, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa.

Strategia Rozwoju Gminy wyznacza średniookresowe cele rozwojowe – perspektywa dekady – do 2033.

Strategia powstała w 2023 roku, jako wynik wspólnych prac władz samorządowych, lokalnych liderów i mieszkańców oraz eksperta zewnętrznego przy wykorzystaniu narzędzi partycypacyjnych (m.in. dialog społeczny, badania ankietowe, warsztaty strategiczne, konsultacje).

Proces strategiczny obejmował następujące kroki:

2. Zakres strategii

Diagnoza

- ✓ wnioski z diagnozy w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
- ✓ analizę potencjałów i wyznań

Cele

- ✓ cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
- ✓ kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych
- ✓ oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia
- ✓ model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy
- ✓ ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej
- ✓ informację o obszarach strategicznej interwencji określonych w strategii rozwoju województwa
- ✓ korelację celów strategicznych z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu

Wdrażanie

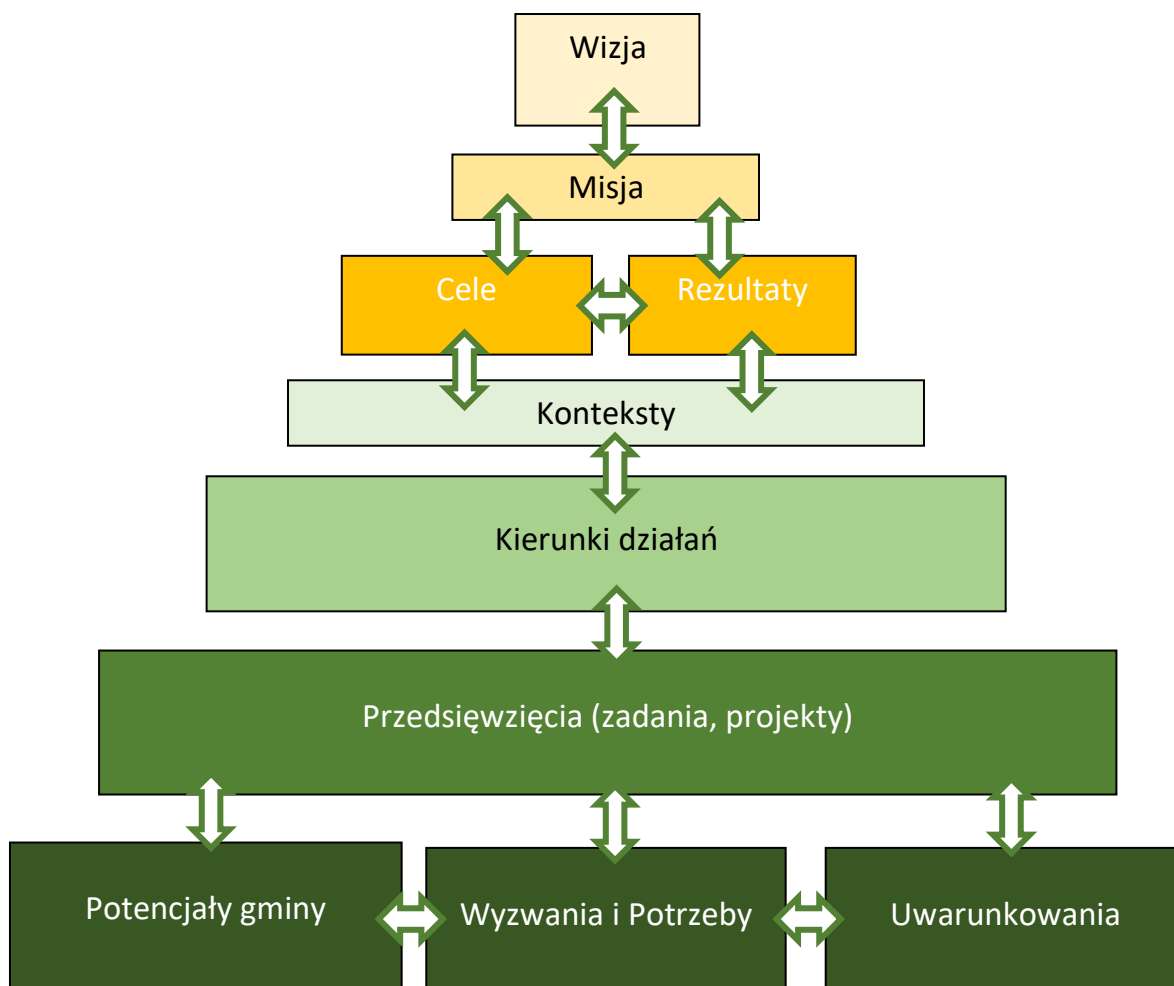
- ✓ system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych
- ✓ ramy finansowe i źródła finansowania

Kluczowe treści w zakresie modelu przestrzennego zostały zobrazowane na mapach gminny.

3. Piramida interwencji strategicznej

Władze samorządowe wraz z zespołem strategicznym, w ramach partycypacyjnej diagnozy określiły potencjały i wyzwania stojące przed gminą oraz uwarunkowania determinujące jej rozwój. Analiza ta pozwoliła ustalić cele strategiczne wraz z planowanymi rezultatami. Kierunki działań precyzują typy projektów, które będą realizowały cele.

4. Konsultacje społeczne (partycypacja)

Radziemice są typową, małą gminą wiejską o rolniczym charakterze, w związku z tym w trakcie przygotowywania Strategii wykorzystano **podjęcie LEADER** jako dobrą praktykę pozwalającą zaangażować lokalną społeczność. Dbano o zachowanie zasad LEADER: terytorialność, partnerstwo i współpraca, zintegrowanie, oddolność, innowacyjność.

Władze samorządowe starały się zapewnić szeroki udział lokalnej społeczności w procesie strategicznym. Wszelkie działania w tym obszarze realizowane były w myśl **zasad partycypacji społecznej** promowanych przez FISE (kanonkonsultacji.fise.org.pl):

1. Otwarty dialog – partnerskie podejście, równość stron.
2. Powszechność – otwarty dostęp wszystkich zainteresowanych.
3. Przejrzystość – bieżące informowanie mieszkańców poprzez dedykowaną stronę internetową.
4. „Poważne traktowanie” interesariuszy – analiza zgłaszanych uwag, pomysłów, przekazywanie informacji zwrotnej, sporządzenie i upublicznienie raportu z konsultacji społecznych.
5. Koordynacja – zespół strategiczny odpowiadał za prowadzenie procesu strategicznego, w tym za zorganizowanie konsultacji.
6. Planowe działanie – konsultacje zaplanowano podejmując działania nad strategią i konsekwentnie realizowano ich poszczególne etapy.
7. Poszanowanie interesu społeczności lokalnej – priorytet w celach strategicznych dla interesu publicznego.

Działania partycypacyjne realizowane były na czterech poziomach:

1. **Informowanie** (partycypacja bierna) – w celu zapewnienia dostępu do informacji na temat procesu strategicznego oraz pełnej transparentności gmina prowadzi podstronę internetową – radziemice2033, na której udostępnia wszelkie dokumenty tworzone w procesie strategicznym oraz umożliwia zgłaszanie uwag i pomysłów w ramach konsultacji.

Stosowane narzędzia: strona internetowa, badanie ankietowe, wywiady indywidualne, warsztaty strategiczne, spotkania konsultacyjne.

2. **Pozyskiwanie informacji** od mieszkańców (partycypacja bierna/czynna) – przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców (w formie elektronicznej oraz papierowej) badanie diagnozowało warunki życia w gminie oraz identyfikowało potencjały i wyzwania rozwojowe, raport z badania ankietowego stanowi załącznik do Strategii. Dodatkowo prowadzono wywiady z kluczowymi aktorami rozwoju lokalnego. Analogiczne działania będą realizowane w ramach okresowej oceny rezultatów Strategii.

Stosowane narzędzia: mapowanie interesariuszy, badanie ankietowe, sondaże, wywiady, warsztaty strategiczne, spotkania konsultacyjne.

3. **Konsultowanie** (partycypacja czynna) – przeprowadzono warsztaty strategiczne z mieszkańcami, gdzie w formule dialogu analizowano potencjały i wyzwania rozwojowe oraz identyfikowano kluczowe projekty - raport z warsztatów strategicznych stanowi załącznik do Strategii. Przeprowadzono warsztaty w Urzędzie Gminy, podczas których formułowano cele strategiczne, rezultaty i kierunki działań. Projekt Strategii poddano konsultacjom społecznym z mieszkańcami (możliwość zgłaszania uwag na spotkaniach i poprzez stronę www) oraz konsultacjom instytucjonalnym (z: Samorządem Województwa Małopolskiego, sąsiednimi samorządami lokalnymi, PGWWP Wodami Polskimi, Małopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektoratem Sanitarnym, Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska).

Stosowane narzędzia: spotkania konsultacyjne, prezentacje, ustalanie priorytetów w realizacji poszczególnych projektów, okresowe przeglądy strategiczne, nadzór nad tempem i efektywnością wdrażania Strategii.

4. **Udział w zarządzaniu** (partycypacja czynna) – Rada Gminy podejmuje ostateczną decyzję o przyjęciu Strategii oraz jej ewentualnych zmianach. Na etapie wdrażania strategii dane monitoringowe i ewaluacyjne obrazujące stan wdrażania Strategii będą prezentowane i konsultowane z mieszkańcami – podczas corocznej debaty nad Raportem o stanie gminy. Narzędziem partycypacji jest także fundusz sołecki, który może być źródłem finansowania części kierunków działań zidentyfikowanych w Strategii.

Stosowane narzędzia: zarządzanie projektami, analiza interesariuszy w projektach, fundusz sołecki, debaty z władzami publicznymi i parterami społeczno-gospodarczymi na temat efektów zrealizowanych działań, badania fokusowe dot. jakości życia w gminie.

2. Wyciąg z diagnozy

Gmina Radziemice jest gminą wiejską, leżącą w Powiecie Proszowickim Województwa Małopolskiego.

Powierzchnia Gminy wynosi 5 785 ha. Stanowi to 0,38% powierzchni Województwa Małopolskiego i 14 % powierzchni Powiatu Proszowickiego. Jest to jedna z najmniejszych gmin w województwie i w Polsce. Gmina sąsiaduje: od północy z gminą Raclawice (powiat miechowski), od wschodu z gminą Pałecznicza (powiat proszowicki), od południa z gminami: Proszowice i Koniusza (powiat proszowicki), a od zachodu gminą Słomniki (powiat krakowski). Gmina Radziemice leży na skraju dwóch mezoregionów geograficznych: Wyżyny Małopolskiej i Płaskowyżu Proszowickiego. Jej teren jest pofalowany. Z północy na południe w kierunku Proszowic przecinają ją dwa ciek wodne: Ścieklec (największy lewostronny dopływ) Szreniawy i Kniejówka (Łętkówka). Gmina leży w regionie klimatycznym Wyżyny Krakowsko-Miechowskiej - występuje tu klimat umiarkowanie ciepły.

Charakterystyczne dla rzeźby terenu gminy jest prawie całkowity brak lasów – jedynie nieliczne występujące zadrzewienia śródpolne. Krajobraz gminy ma charakter typowo rolniczy z zabudową zagrodową i jednorodziną. Żyzne gleby (czarnoziemy) ziemi proszowickiej, sprzyjają uprawie wszystkich rodzajów zbóż, roślin motylkowych i okopowych oraz warzyw.

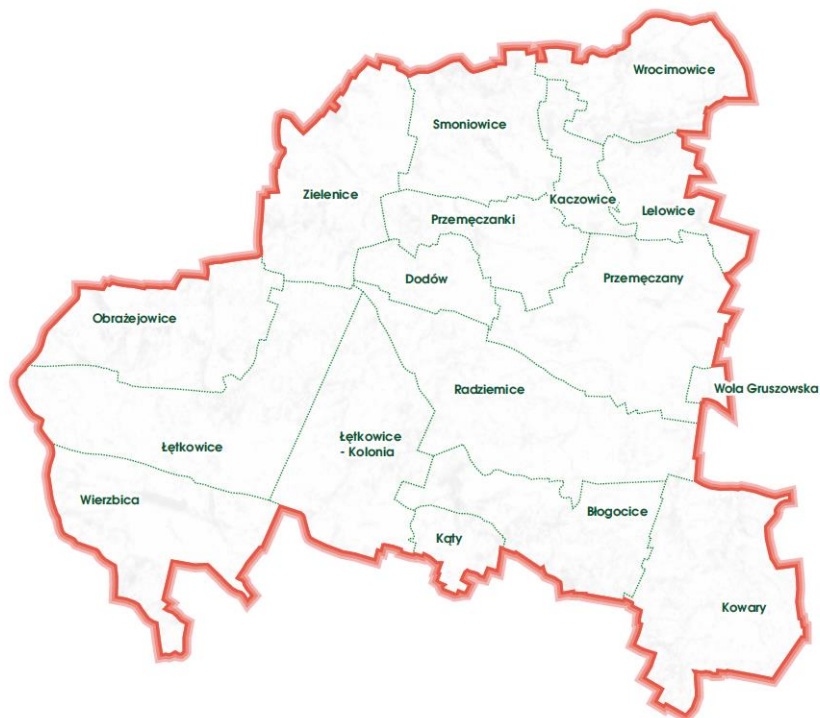
Przez teren gminy przebiegają drogi powiatowe, między innymi droga Kocmyrzów - Raclawice oraz drogi gminne o łącznej długości 52 km.

Mapa 1 - Gmina Radziemice na tle Powiatu Proszowickiego

Gmina Radziemice obejmuje sołectwa: Błogocice, Dodów, Kaczowice, Kąty, Kowary, Obrażejowice, Lelowice, Łętkowice, Łętkowice-Kolonia, Przemęczany, Przemęczanki, Radziemice i Wola Gruszkowska, Smoniowice, Wierzbica, Wrocimowice i Zielenice.

Mapa 2 - Sołectwa Gminy Radziemice (źródło: Urząd Gminy Radziemice)

Największymi pod względem ludnościowym są następujące sołectwa: Radziemice (453 os.), Kowary (291 os.), Łętkowice (322 os.) oraz Błogocice (293 os.). Sołectwami, których liczba mieszkańców nie przekracza 100 osób są: Kąty, Lelowice i Kaczowice.

Układ gospodarczy gminy jest silnie powiązany z pobliskimi ośrodkami miejskimi - wynika to z dojazdów mieszkańców do pracy (poza terenem gminy) oraz dostępem do części usług publicznych także poza terenem gminy. Gmina należy do obszaru funkcjonalnego miasta Proszowice, przejawia się to przede wszystkim dojazdami młodzieży do zlokalizowanych w centrum powiatu placówek edukacyjnych (szkoły średnie), dostępem do specjalistycznej opieki zdrowotnej (W Proszowicach jest zlokalizowany najbliższy szpital) oraz dostępem do usług komercyjnych.

Korzystne uwarunkowania przyrodnicze obejmują: dobre warunki glebowe - produkcja zdrowej żywności i rolnictwo ekologiczne oraz dobre warunki klimatyczne - potencjał dla rozwoju rolnictwa i hodowli, a także wypoczynku.

Niekorzystne uwarunkowania przyrodnicze obejmują: zbyt małą powierzchnię lasów - zagrożenie erozją gleb - uboga baza surowcowa.

Istniejące warunki środowiska przyrodniczego predestynują gminę do rozwoju rolnictwa i hodowli, a także wypoczynku krótko pobytowego (rekreacja, turystyka weekendowa, agroturystyka). Konieczność eliminacji zagrożeń dla środowiska poprzez budowę systemu kanalizacji i oczyszczalni ścieków oraz preferowanie rolnictwa ekologicznego. Powiększenie powierzchni leśnej, szczególnie na terenach o dużych spadkach, zagrożonych erozją i niewykorzystywanych aktualnie rolniczo, retencjonowanie wód.

Analiza diagnostyczna została przeprowadzona w trzech obszarach:

Obszar A
Społeczność
– perspektywa społeczna

Obszar B
Infrastruktura i środowisko
– perspektywa przestrzenna

Obszar C
Gospodarka (rolnictwo i przedsiębiorczość)
– perspektywa gospodarcza

1. OBSZAR A – Społeczność

Demografia

Gmina Radziemice liczy 3 241 mieszkańców (stan na 2021), co stanowi 7,6% ludności Powiatu proszowickiego.

Średnia gęstość zaludnienia w latach 2017–2021 nie ulegała większym wahanom – w ostatnim roku analizy wyniosła 59 osób na 1 km² i jest ponad czterokrotnie niższa niż średnia dla Województwa Małopolskiego.

W łącznej liczbie 3 241 mieszkańców 49,48% stanowią kobiety, a 50,52% mężczyźni. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,3 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców Województwa Małopolskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Populacja Gminy Radziemice wykazuje od 2017 roku nieznaczną, lecz niestety trwałą tendencję spadkową.

60 % mieszkańców gminy jest w wieku produkcyjnym (18-65 lat), 18,2 % w wieku przedprodukcyjnym (0 - 17 lat), a 21,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (66 i więcej lat) – dane z 2021.

Dane demograficzne dla Gminy wskazują, że problem starzejącego się społeczeństwa i postępującej depopulacji zaczyna dotyczyć Gminę. Niemniej jednak należy podkreślić, że w strukturze wieku mieszkańców Gminy, przeważają ludzie młodzi oraz osoby w wieku do 65 roku życia, co przez najbliższe lata powinno sprzyjać rozwojowi Gminy oraz wpływać pozytywnie na stan budżetu Gminy.

Ruch migracyjny ludności na terenie Gminy Radziemice w ciągu ostatnich kilku lat się waha, jednak ogólnie wykazuje nieznaczną tendencję zwyżkową.

W analizowanym okresie saldo migracji było ujemne, co oznacza, że więcej osób dokonywało wymeldowań niż zameldowań. W stosunku do danych dla Powiatu proszowickiego jest to trend zgodny (saldo migracji dla Powiatu Proszowickiego było również ujemne). Niemniej jednak należy zauważyć, że wskaźnik zbliża się do wartości 0.

Przyrost naturalny na 1 000 ludności w analizowanym okresie (2017-2021) był ujemny. Najniższą jego wartość odnotowano w 2019 r. i wyniósł -30, natomiast w roku 2021 wyniósł -20. Wartość wskaźnika dla Gminy odbiega od ogólnego trendu dla Województwa Małopolskiego, na terenie którego współczynnik przyrostu naturalnego jest dodatni, jednak wpisuje się w tendencje krajowe.

Zatrudnienie

W 2021 r. wskaźnik osób pracujących w Gminie Radziemice na 1000 mieszkańców wynosił 72 osoby (o 2,85% więcej niż w 2020 r.). Jednocześnie liczba osób pracujących na 1000 mieszkańców w grupie ludności w wieku produkcyjnym w roku 2021 wynosiła 121,2 osoby (3,41%). Należy podkreślić, że wskaźnik ten ma specyficzny charakter - zgodnie z definicją GUS – nie obejmuje on osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach

i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. Stąd też bardzo niskie wartości wskaźnika w przypadku gmin wiejskich.

Uwzględniając dane za poprzednie lata należy zwrócić uwagę, że odsetek osób pracujących zmniejszył się w stosunku do lat 2018-2019. Wśród pracujących dominowali mężczyźni 51,3%.

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych zmniejszyła się w 2021 r. w stosunku do roku 2020 i wróciła do stanu z roku 2019. W 2020 r. liczba bezrobotnych wzrosła, co bez wątpienia miało bezpośredni związek z pandemią COVID-19. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 1000 mieszkańców w 2021 r. wyniosła 66 osób, tj. o 23% mniej w stosunku do liczby bezrobotnych w 2020 r.

Szacowana stopa bezrobocia w Gminie Radziemice w 2021 r. wyniosła 4,6%. i jest niższa od stopy bezrobocia w Polsce. Jednocześnie jest niewiele wyższa niż stopa bezrobocia w Województwie Małopolskim. Należy jednak zwrócić uwagę na typowo rolniczy charakter Gminy, co zwykle wiąże się z wyższymi poziomami bezrobocia ukrytego w rolnictwie.

Zgodnie z danymi GUS przeważająca liczba osób bezrobotnych, to osoby w wieku do 30 lat (ok 44%), czyli ludzie często dopiero wkraczający na rynek pracy. Analogiczny trend występuje w całej Polsce.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w Gminie Radziemice w 2021 r. wyniosło 4 968 zł brutto, co odpowiadało 82,80% wartości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wartość przeciętnego wynagrodzenia na terenie Gminy Radziemice jest niższa w stosunku do szacowanych średnich zarobków dla Województwa Małopolskiego i Polski. Należy podkreślić, że z roku na rok wzrasta jego wysokość, jednak różnice pozostają znaczące. Sytuacja jest naturalna dla gminnych o dominującej funkcji rolniczej.

Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziemicach - udział osób korzystających z świadczeń społecznych do ludności ogółem wyniósł 2,5% w 2021 r.

W Gminie Radziemice liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w 2021 r. wyniosła 251 osób i spadło w stosunku do roku poprzedniego o 18 osób.

W 2021 roku w gminie Radziemice wydano 62 decyzji o przyznaniu świadczenia w formie zasiłku okresowego. Najwięcej motywowanych było niepełnosprawnością (51 decyzji).

Zgodnie z danymi wynikającymi z raportu o stanie Gminy za 2021 r wśród klientów, którzy korzystali z pomocy społecznej najczęstszymi przyczynami, które kwalifikowały do korzystania ze świadczeń było: niepełnosprawność, ubóstwo, długotrwała choroba, bezrobocie w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, ochrona macierzyństwa.

Wydatki Gminy na pomoc społeczną (dział 852 w budżecie Gminy) wyniosły w 2021 r. ogółem 1 100 027 zł, co stanowi 6,3% udziału w całym budżecie samorządu. Natomiast wydatki w tym zakresie na jednego mieszkańca Gminy stanowiły 333,00 zł.

W Gminie występuje niewielki potencjał sektora pozarządowego działającego w obszarze polityki społecznej, Gmina stara się aktywować organizacje pozarządowe w tym zakresie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje głównie z takimi instytucjami jak: Dom Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy we Wrocimowicach, Caritas Archidiecezji Krakowskiej.

Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy to przede wszystkim: Ochotnicze Straże Pożarne (8 jednostek), Koła Gospodyń Wiejskich oraz kilka stowarzyszeń i fundacji. Działalność organizacji pozarządowych na obszarze Gminy skupia się głównie na propagowaniu działalności kulturalnej, rozwoju społeczności lokalnej, rozwoju kultury fizycznej, organizacji czasu wolnego mieszkańców. Gmina Radziemice każdego roku ogłasza otwarte konkursy na realizację zadań publicznych m.in. upowszechniania kultury fizycznej i sportu. W ramach współpracy z organizacjami pożytku publicznego Gmina Radziemice udziela pożyczek bezwrotnych na realizację zadań publicznych.

Obszar Gminy Radziemice należy do Lokalnej Grupy Działania „ProKoPaRa”. W ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju 2014-2021 oraz Lokalnej Strategii Rozwoju 2021-2027 szczególnie znaczenie ma rozwój sektora organizacji pozarządowych. Gmina angażuje się w te działania wspierając organizacje pozarządowe ze swojego terenu poprzez zlecenia zadań publicznych, udostępnianie zasobów (np. lokali), dofinansowania inicjatyw lokalnych, wsparcie doradcze oraz pożyczki i poręczenia. Celem władz samorządowych jest budowanie stałej współpracy pomiędzy sektorem publicznym, a sektorem społecznym.

Budżet Gminy

Dochody ogółem budżetu Gminy na 1 mieszkańca wyniosły w 2021 r. 6 262,45 zł. Wartość ta wzrosła o 64% w stosunku do 2017 r.

Wskaźniki budżetowe Gminy potwierdzają stabilną sytuację finansową oraz rosnące wolumeny dochodów i wydatków budżetowych.

Wartość wskaźnika dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca (wskaźnik G) – wskazującego poziom zamożności gminy (dane: serwis samorządowy PAP) w 2022 r. wyniosła 1131,79 zł, co daje 1951 miejsce w kraju (na 2 477 gmin). Plasuje to gminę Radziemice w grupie gmin rolniczych o niskich dochodach.

Największe wydatki z budżetu Gminy zostały przeznaczone na następujące działy :

- ✓ Dział 801 - Oświata i wychowanie – 4 448 973 zł
- ✓ Dział 750 - Administracja publiczna – 1 863 751 zł
- ✓ Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska –1 626 708 zł
- ✓ Dział 600 - Transport i łączność – 1 442 641 zł
- ✓ Dział 852 - Pomoc społeczna – 1 100 027 zł

Wydatki inwestycyjne w 2021 r. stanowiły 1,5 mln złotych (w tym wydatki majątkowe na programy unijne 403 tys. zł), czyli 8,62% wydatków ogółem środków budżetu Gminy Radziemice. Środki te wydawane były na zadania własne Gminy, jako wydatki realizowane

z projektów unijnych wykazanych m.in. w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2020-2027.

Należy podkreślić, że z roku na rok wydatki w powyżej wskazanych kluczowych obszarach rozwojowych wzrastają. W stosunku do wydatków ponoszonych w 2014 r nastąpił wzrost o około 70%. Istotny jest fakt, że wzrost wydatków budżetu Gminy następuje przy jednoczesnym wzroście wpływów do budżetu Gminy. Suma dochodów budżetu Gminy Radziemice wyniosła w 2021 roku 20,5 mln złotych, co daje 6 262,45 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 17% w porównaniu do roku 2020 i 56% w stosunku do roku 2017.

Wydatki ze środków UE w latach 2014-2020 w „zł” na osobę w Gminie Radziemice wyniosły 752,72 zł. Uzyskany wynik jest znacznie niższy od średniej dla Województwa Małopolskiego wynoszącej 1 064,68 zł na mieszkańca.

Gmina Radziemice w latach 2014 - 2020 podejmowała działania związane z pozyskaniem środków zewnętrznych (dotacji) na realizację inwestycji infrastrukturalnych oraz projekty aktywizujące dla mieszkańców – pozyskano około 2 mln. zł.

Na podkreślenie zasługuje, że Gmina podejmuje działania mające na celu poprawę życia i bezpieczeństwa mieszkańców poprzez uczestnictwo w realizacji Programów rządowych oraz tych wdrażanych przez Samorząd Województwa Małopolskiego.

Gmina pozyskała środki finansowe z Małopolskiej Tarczy Anty kryzysowej w ramach pakietu edukacyjnego.

W ramach programu Polski Ład pozyskano dofinansowanie w kwocie 3 582 099,00 zł na zadanie pn. Budowa świetlicy wiejskiej w Przemęczankach wraz z infrastrukturą oraz budowa chodnika.

Gmina otrzymała również grant w projekcie „Cyfrowa gmina” obejmujący integrację z krajowymi systemami informatycznymi oraz wdrożenie systemów dziedzinowych związanych z elektronicznym obiegiem dokumentów w Urzędzie Gminy.

W ramach programu Cyfrowa Polska zrealizowano projekt *Zdalna szkoła* dofinansowanie 45 000,00 obejmujący zakup 14 laptopów dla szkół podstawowych oraz projekt *Zdalna szkoła PLUS* dofinansowanie 37 000,00 obejmujący zakup 14 laptopów dla szkół podstawowych.

Edukacja

Na terenie Gminy Radziemice funkcjonują Zespół Szkół w Radziemicach wraz z punktem przedszkolnym oraz Szkoła podstawowa w Łętkowicach wraz z punktem przedszkolnym.

W oparciu o analizę danych na przestrzeni lat 2017–2021 można zauważyć, że łączna liczba uczniów w szkołach utrzymuje się na stałym stabilnym poziomie.

Gmina podejmuje działania związane z remontami, wyposażeniem i zakupem pomocy dydaktycznych, które prowadzą do poprawy jakości świadczenia usług edukacyjnych. Infrastruktura edukacyjna ma coraz wyższy standard energetyczny (głęboka termomodernizacja i częściowo OZE), co pozwala ograniczać koszty jej eksploatacji. W związku z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez mieszkańców realizowane są projekty związane z zwiększeniem dostępu do opieki nad dziećmi do lat trzech oraz opieki przedszkolnej.

Gmina posiada niewykorzystywany budynek po szkole podstawowej w Zielenicach potencjał do uruchomienia żłobka, przedszkola

Uczniowie szkół z terenu gminy osiągają ponad przeciętne wysokie wyniki edukacyjne (wyniki testu ósmoklasisty, liczne udziały w olimpiadach) oraz odnoszą znaczące sukcesy w aktywnościach artystyczno-kulturalnych (teatr, gra na instrumentach, śpiew, taniec itp.).

Kultura i zabytki, rekreacja

Życie kulturalne w Gminie Radziemice kształtuje Gminny Ośrodek Kultury (GOK). Budynek mieści bibliotekę publiczną, punkt przedszkolny, salę konferencyjną wraz z zapleczem socjalnym oraz salę komputerową. Zbyt mała sala konferencyjna uniemożliwia realizację większych imprez, zwłaszcza tych z udziałem dzieci.

W skład struktury organizacyjnej Gminnego Ośrodka Kultury w Radziemicach wchodzi również Biblioteka Publiczna oraz jej Filia w Łętkowicach.

Biblioteka organizując wszelkiego rodzaju działalność kulturalną współpracuje ze Szkołami Podstawowymi, Urzędem Gminy, Przedszkolami, Kołem Emerytów i Rencistów z Łętkowic, Środowiskowym Domem Samopomocy we Wrocimowicach, Miejską Biblioteką Publiczną w Proszowicach, Centrum Kultury i Wypoczynku w Proszowicach .

Na terenie gminy Radziemice działalność kulturalną prowadzą także Stowarzyszenie Razem Bliżej Nowocześniej w Radziemicach, Stowarzyszenie Marcina z Wrocimowic, Stowarzyszenie Kulturalne Ziemi Radziemickiej oraz Stowarzyszenie Orkiestra Dęta „Sygnał” w Zielenicach oraz Koła Gospodyń Wiejskich.

W Gminie Radziemice zachowały się zespoły architektury sakralnej, obiekty dworsko-parkowe pochodzące z XIX bądź początku XX wieku, a także pojedyncze zagrody, domy, kapliczki i obiekty gospodarcze. Część z nich jest wpisana do rejestru zabytków i chroniona na mocy Ustawy z dnia 15 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury i o muzeach, część znajduje się jedynie w gminnej ewidencji zabytków.

2. OBSZAR B – Infrastruktura i środowisko

Drogi

Gmina Radziemice posiada dobrze rozwinięty układ drogowy umożliwiający komunikację w obszarze Gminy, jak również umożliwiający połączenie z pozostałymi gminami Powiatu Proszowickiego. Łączna długość dróg gminnych na 100 km² (km/km²) wynosi 68 km. Atutem Gminy jest bliskie położenie i dobre skomunikowanie z miastem Proszowice oraz Krakowem. Przez gminę nie przebiegają żadne drogi krajowe ani wojewódzkie, co znacząco ogranicza jej dostępność komunikacyjną.

W gminie funkcjonuje rozbudowana sieć dróg dojazdowych do pól.

Atutem Gminy będzie bliskie położenie w stosunku do budowanego odcinka drogi S7. Trasa ta umożliwi dogodne połączenie drogowe Gminy z głównymi szlakami komunikacyjnymi, wymaga to poprawy dojazdu do trasy S7.

Zgodnie ze stanem na koniec 2021 roku na terenie Gminy Radziemice brak było wydzielonych pasów ruchu dla rowerów w ciągach dróg i parkingów w systemie Parkuj i Jedź (*Park & Ride*).

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Zgodnie z danymi statystycznymi na koniec 2021 roku 98,30% budynków mieszkalnych przyłączonych było do sieci wodociągowej. Jest to wyższy wynik niż średnia dla terenów wiejskich Województwa Małopolskiego (ok. 72%). Łączna długość sieci wodociągowej wynosiła 92,9 km, a liczba indywidualnych przyłączy wynosiła 965 szt. Sieć wodociągowa wymaga modernizacji, wymiana części rur. Gmina pokrywa swoje zapotrzebowanie na wodę z 2 własnych ujęć wody.

Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej oscyluje wokół 5%. 325 gospodarstw domowych korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków. Należy zwrócić uwagę, że odsetek mieszkańców Gminy korzystających z sieci kanalizacyjnej jest dużo niższy niż średnia dla terenów wiejskich Województwa Małopolskiego (43,0%).

Istniejąca oczyszczalnia ścieków wymaga modernizacji i poważnych zmian technologicznych.

Infrastruktura gazowa

W roku 2020 jedynie 0,3% budynków mieszkalnych na terenie Gminy wyposażonych było w gaz sieciowy. Wartość ta wzrasta – realizowane są inwestycje w zakresie rozbudowy, większość obiektów w Radziemicach została przyłączona do sieci w 2022 roku. Warto zwrócić uwagę, że dynamika wzrostu liczby domostw wyposażonych w gaz sieciowych od 2017 roku wynosi 17,5%.

Infrastruktura teletechniczna

System telekomunikacji w Gminie jest rozwinięty w przeciętnym stopniu. Wszystkie miejscowości posiadają dostęp do telefonii przewodowej. Jakość i prędkość łączy telefonii bezprzewodowej i internetu jest na wielu obszarach niezadawalająca.

W zakresie dostępu do internetu - na terenie Gminy działa kilku prywatnych dostawców internetu. Jednak część usług ma charakter radiowy o niskiej przepustowości. Tym samym nie są spełnione standardy internetu szerokopasmowego, co stanowi istotną barierę rozwojową. Od 2023 roku budowana jest sieć światłowodowa na terenie gminy.

Zagospodarowanie przestrzenne

Podstawowe kierunki zagospodarowania Gminy wyznacza dokument *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy*. Jest to dokument planistyczny o charakterze ogólnym, obejmujący obszar całej Gminy. Istotą studium jest i określenie polityki przestrzennej Gminy i lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, w oparciu o diagnozę uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego.

Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Radziemice zostało przyjęte Uchwałą Rady Gminy Nr 129.XXII.2008 z dnia 30.12.2008r. Zgodnie z zapisami studium uwarunkowań łączna powierzchnia wszystkich terenów budowlanych przewidzianych planem, a jeszcze niezabudowanych, wynosi 151.65 ha.

W tym pod

- ✓ zabudowę mieszkaniową 139.00 ha,
- ✓ pod usługi i produkcję oraz inwestycje techniczne 12.65 ha.

Gmina opracowała miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- ✓ dla części – Obraźejowic – funkcja gospodarcza – ponad 20 ha
- ✓ dla części – Radziemice – funkcja rekreacyjno-sportowa – ok. 3 ha
- ✓ całej miejscowości Wierzbica – funkcja mieszkaniowa – ok. 3 ha
- ✓ Kolejny miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego będzie opracowywany dla części miejscowości Radziemice i obejmie teren „przy blokach”.

Infrastruktura mieszkaniowa

W 2021 r. w zasobach mieszkaniowych znajdowały się 972 budynki mieszkalne, dla których przeciętna powierzchnia użytkowa wynosiła 103,9 m². Jednocześnie przeciętna powierzchnia mieszkalna na 1 osobę wynosiła 32,2 m². W tym miejscu należy zaznaczyć, że są to wartości znacznie wyższe niż średnia dla kraju i dla Województwa Małopolskiego.

Ochrona powietrza i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

W latach 2017–2021 zaobserwowano spadek stężenia zanieczyszczeń pyłowych PM 10 i PM 2,5. Gmina uczestniczy w działaniach na rzecz łagodzenia zmian klimatu. Aktywnie realizowane są założenia Programu ochrony powietrza dla Województwa Małopolskiego m.in. inwestycje w termomodernizację budynków użyteczności publicznej, wymianę kotłów spalających węgiel na ekologiczne systemy ogrzewania.

Gmina Radziemice realizuje projekt pn. „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze” jako jeden z 62 partnerów w województwie małopolskim.

Gmina Radziemice w 2022 roku otrzymała wyróżnienie, jako Małopolski Lider Czystego Powietrza. Na terenie Gminy Radziemice w latach 2017-2021 zlikwidowano łącznie 166 szt. palenisk na paliwa stałe.

Gmina Radziemice należy do Klastra Energii ProKoPaRa, który jest utworzony przez Gminę Proszowice, Gminę Pałecznicza, Gminę Koniusza. Obecnie działania Klastra mają charakter formalny, ale wraz ze zmianami prawnymi mogą stanowić podstawę do budowania lokalnej demokracji energetycznej, a tym samym dekarbonizacji energetyki.

Samorządy oraz mieszkańcy w ciągu ostatniej dekady poczynili szereg inwestycji w zakresie ograniczenia emisji oraz energooszczędności. W szczególności były to głębokie termomodernizacje budynków publicznych i prywatnych, nowe niskoemisyjne systemy ogrzewania chłodzenia (gaz, pompy ciepła, pelet), montaż instalacji OZE – instalacje solarne do C.W.U instalacje PV, podjęto także szereg działań edukacyjnych budujących świadomość ekologiczną mieszkańców.

Udział produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie gminy jest niski. Budynki użyteczności publicznej wymagają w tym zakresie inwestycji, które obniżyłyby koszty ich funkcjonowania (instalacje fotowoltaiczne, pompy ciepła, klimatyzatory itp.). Podobnie instalacje na obiektach prywatnych wymagają rozbudowy. Zmiana uwarunkowań prawnych (gorsze warunki dla prosumentów) drastycznie ograniczyła proces transformacji energetycznej.

3. OBSZAR C – Gospodarka (rolnictwo i przedsiębiorczość)

Rolnictwo

Rolnictwo stanowi dominujący sektor Gminy, co wynika to z dobrych warunków uprawy - Gmina charakteryzuje się bardzo dobrymi glebami zaliczanymi do klas bonitacyjnych I – III, są to: rędziny, gleby brunatne, czarnoziemy i mady. Rolniczy charakter wyraźnie widoczny jest w krajobrazie Gminy. Dominują w nim pola uprawne. Lesistość gminy jest bardzo niska (lasy zajmują około 1% powierzchni).

Obszar Gminy położony jest poza zasięgiem silnego zanieczyszczenia powietrza i gleb. Rolnicy specjalizują się przede wszystkim w produkcji warzyw. Tereny wykorzystywane rolniczo stanowią niemal 80% całkowitej powierzchni Gminy, a łączna powierzchnia użytków rolnych w 2020 r. wyniosła ok 4500 ha.

Większość mieszkańców zamieszkująca gminę, utrzymuje się z rolnictwa. Z Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2020 r. wynika, że na terenie Gminy Radziemice istniały 665 rolne gospodarstwa domowe, z czego sprzedaż własnych produktów rolnych prowadziło 621 gospodarstwa. Największy udział miały gospodarstwa liczące od 1 do 5 ha 321 gospodarstw – niemal 50% łącznej liczby gospodarstw, natomiast najmniejsze gospodarstwa do 1 ha - było takich gospodarstw tylko 12 (poniżej 2 %). Porównując te dane z danym ze spisu z 2010 r. należy zwrócić na wzrost liczby gospodarstw z 661 do 665. Średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi 6.3 ha.

Kluczowe znaczenie rolnictwa dla Gminy odzwierciedla również struktura zatrudnienia, z której wynika, że 1483 osoby pracowały w gospodarstwach rolnych.

Przedsiębiorczość

W latach 2017–2021 liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON wzrosła z poziomu 263 do 316. Biorąc pod uwagę strukturę własności zdecydowanie dominowały przedsiębiorstwa z sektora prywatnego. Dominującą grupą przedsiębiorstw w latach 2017–2021 były mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników.

W ogólnej liczbie przedsiębiorstw dominują jednoosobowe działalności gospodarcze. W 2021 r. na terenie Gminy zarejestrowanych było 236 jednoosobowych działalności gospodarczych. Stanowi to znaczny wzrost w stosunku do roku 2017 kiedy, to zarejestrowanych było 198 jednoosobowych działalności gospodarczych. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Gminie Radziemice najwięcej było spółek cywilnych oraz z ograniczoną odpowiedzialnością po 14 podmiotów.

W latach 2017-2021 średnio rocznie rejestrowano w Gminie Radziemice 24 nowe podmioty. Jednocześnie w tym samym okresie średniorocznie wyrejestrowywano 10 podmiotów.

Struktura branż gospodarki na terenie Gminy Radziemice wykazuje dominację firm prowadzących działalność inną niż rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo czy przemysł i budownictwo. Stanowią one aż 64% wszystkich podmiotów. Kolejną grupę stanowią przedsiębiorstwa działające w branży przemysł i budownictwo stanowiące 32% wszystkich podmiotów.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Radziemice najczęściej deklarowanymi rodzajami działalności są budownictwo - 28%, handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów - 20% oraz transport i gospodarka magazynowa – 13%.

Prywatny inwestor posiada ok. 20 ha terenu w miejscowości Obrażejowice przeznaczonych pod działalność gospodarczą. Dla tego obszaru opracowano miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Inwestor przygotowuje się do inwestycji.

4. Wskaźniki rozwoju Gminy Radziemice

W oparciu o dane publikowane przez Monitor Rozwoju Lokalnego dla danej gminy prezentowane są zagregowane wskaźniki obrazującej jej rozwój:

- ogólny wskaźnik rozwoju (porównanie do gmin o podobnych funkcjach),
- syntetyczny wskaźnik rozwoju (porównanie do wszystkich gmin w kraju).

Ogólny wskaźnik rozwoju Gminy

Ogólny wskaźnik rozwoju - stanowi obraz trzech wymiarów funkcjonowania samorządu i jego mieszkańców: gospodarczego, społecznego i środowiskowego. Jest on zobrazowany przez 12 wskaźników rozwojowych oraz 44 wskaźniki cząstkowe.

Gmina Radziemice należy do grupy gmin wiejskich H4_GW o intensywnej funkcji rolniczej (około 400 gmin w kraju), poniższe dane mają charakter porównawczy w stosunku do innych gmin z tej grupy.

Wartości dodatnie wskaźników w tabeli (pierwsza kolumna) oznaczają, że wartości wskaźników dla Gminy Radziemice kształtują się powyżej średniej dla innych gmin z grupy porównawczej; wartości ujemne wskaźników oznaczają, że wartości wskaźników dla Gminy Radziemice kształtują się poniżej średniej dla innych gmin z grupy porównawczej.

Wskaźniki rozwojowe Gminy Radziemice za 2021 rok.

Wskaźnik rozwoju	Wskaźnik szczegółowy	2016	2021
WYMIAR GOSPODARCZY			
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki - budżet wskaźnik 0,06	Dochody budżetu Gminy z tytułu udziału w CIT (zł)	60 966,89	37 435,89
	Dochody budżetu Gminy z tytułu udziału w PIT (zł)	1 175 151,00	1 685 730,00
	Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców	4,07	2,64
	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	75,42	97,50
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej wskaźnik 0,01	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (zł)	3 406,45	4 968,09
	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat	-46,00	15,00
	Udział bezrobotnych powyżej roku w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)	2,51	1,42
	Udział pracujących w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)	11,69	12,12
3. Sytuacja materialna mieszkańców wskaźnik 0,33	Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców	0	0
	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3 letnia)	311,5	477,5
	Wartość majątku zakumulowanego w przeliczeniu na 1 mieszkańca	85 927	150 554
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) wskaźnik - 0,43	Kwota nadwyżki operacyjnej brutto (średnia 3letnia) (zł)	551 442,47	1 368 087,00
	Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem	31,87	21,42

	Relacja wyniku operacyjnego do kwoty własnych dochodów bieżących (średnia 3letnia)	15,4	26,4
	Udział bieżących dochodów "nieznaczonych" w dochodach bieżących (%)	46,0	49,3
WYMIAR SPOŁECZNY			
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury wskaźnik 0,11	Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców	5 089,11	5 107,68
	Liczba udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)	251,92	323,49
	Liczba podmiotów gospodarczych świadczących usługi na 1000 mieszkańców	62,32	81,15
	Miejsca noclegowe w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)	3,32	5,64
	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)	4,7	4,2
	Stosunek liczby dzieci w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%)	0,00	0,00
	Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)	82,4	89,4
	Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca (zł)	2,90	4,90
	Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca (zł)	120,07	117,88
	6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie wskaźnik - 0,29	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)	4,7
Powierzchnia nowych mieszkań na osobę w wieku 25-34 lata (m ²)		0,95	3,14
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkaniowa na mieszkańca (m ² /os)		30,50	bd
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny Gminy wskaźnik 0,95	Odsetek dzieci do lat 17 na które rodzice/opiekunowie otrzymują zasiłek rodzinny (%)	36,70	20,85
	Odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (%)	3,79	2,53
	Zasięg ubóstwa głębokiego (%)	2,10	0,80
8. Poziom bezpieczeństwa wskaźnik 0,79	Odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia (dane powiatowe) (%)	10,7	11,6
	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu, mieniu i drogowe na 1000 mieszkańców	8,77	4,33
9. Demografia wskaźnik 0,29	Ludność ogółem	3 434	3 241
	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	112,0	122,0
	Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 osób	-1,46	-18,82
	Saldo migracji na 1000 osób	-1,16	-1,53
	Współczynnik dzietności kobiet	1,83	1,33
WYMIAR ŚRODOWISKOWY			
10. Dostępność komunikacyjna (zewnątrzna i wewnętrzną) wskaźnik 0,91	Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km ² powierzchni (dane powiatowe) (km/km ²)	238,36	258,58
	Liczba samochodów osobowych na 100 mieszkańców (dane powiatowe)	63,70	77,25

11. Ład i struktura przestrzenna obszaru wskaźnik - 0,12	Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	7,57	4,94
	Liczba mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	1,46	1,54
12. Lokalne środowisko przyrodnicze wskaźnik - 0,35	Ścieki oczyszczone biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	100,00	100,00
	Udział odpadów poddanych odzyskowi w odpadach wytworzonych w ciągu roku (z wyłączeniem komunalnych) (%)	bd	bd
	Udział powierzchni obszarów cennych przyrodniczo prawnie chronionych w powierzchni JST (dane powiatowe) (%)	15,9	15,9
OGÓLNY WSKAŹNIK ROZWOJU GMINY* wskaźnik - 0,19			

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o Raport Związek Miast Polskich

Sytuacja społeczno - ekonomiczna Gminy Radziemice

*Ogólny wskaźnik rozwoju gminy stanowi średnią arytmetyczną wartości z wszystkich wskaźników diagnostycznych w 12 badanych obszarach.

Syntetyczny wskaźnik rozwoju Gminy

Syntetyczny wskaźnik rozwoju wyliczony został dla gminy w relacji do wszystkich gmin w kraju. Ozwierciedla on kluczowe czynniki rozwoju lokalnego i pozwala śledzić zmianę potencjału rozwoju gminy, składa się z 7 wskaźników bazowych. Wskaźniki od A,B,C,D i E mają charakter stymulujący rozwój, a wskaźniki F i G mają charakter destymulant.

Wartość dodatnia syntetycznego wskaźnika rozwoju oznacza, że wartości dla Gminy Radziemice kształtują się powyżej średniej dla wszystkich gmin w kraju; wartość ujemna syntetycznego wskaźnika rozwoju oznacza, że wartości dla Gminy Radziemice kształtują się poniżej średniej dla innych gmin w kraju.

Wskaźniki bazowe dla Gminy Radziemice na 2021 r.

Wskaźnik bazowy	2016	2021
A. Dochody z PIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł/mieszkańca)	342,21	520,13
B. Przedsiębiorczość - dochody z CIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł/mieszkańca)	17,75	11,55
C. "Produktywność przestrzeni" - suma podatków nieruchomościowych na mieszkańca (zł/mieszkańca)	455,25	531,58
D. Podatek od czynności cywilno-prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł/mieszkańca)	17,01	24,11
E. Wskaźnik potencjału demograficznego (%) Liczba mieszkańców w wieku 25-34 w liczbie mieszkańców ogółem	14,56	3,42
F. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (%) Stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie.	4,780	2,39
G. Wskaźnik obciążenia demograficznego (%)Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym.	68,81	67,84
Syntetyczny wskaźnik rozwoju	- 2,92	- 1,21

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o Raport Związek Miast Polskich

Sytuacja społeczno - ekonomiczna Gminy Radziemice

Przegląd wskaźników rozwojowych Gminy Radziemice za 2021 rok wskazuje, że na tle podobnych samorządów (gminy wiejskie o charakterze rolniczym), ich wartości kształtują się w okolicach średniej. Gmina Radziemice jest gminą wiejską o intensywnej funkcji rolniczej, jednocześnie jedną z najmniejszych gmin w Polsce pod względem liczby mieszkańców, co ogranicza jej potencjał.

Znacznie gorzej prezentują się wartości wskaźnika syntetycznego (porównanie na tle kraju), są poniżej średniej.

3. Analiza potencjałów, problemów i strategicznych wyzwań rozwojowych

W trakcie prac nad Strategią Radziemice 2033 dokonano dogłębnej analizy uwarunkowań rozwojowych. Kluczowe źródła danych uwzględnionych w niniejszej analizie obejmowały:

- ✓ - diagnozę stanu gminy opracowaną w oparciu o przegląd danych statystycznych,
- ✓ - wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców,
- ✓ - wyniki warsztatów strategicznych przeprowadzonych z udziałem mieszkańców,
- ✓ - przegląd poprzedniej Strategii Rozwoju Gminy,
- ✓ - analizy zespołu strategicznego UG,
- ✓ - doświadczenia pracowników Urzędu Gminy oraz władz samorządowych.

Korzystając z powyższych danych (raporty cząstkowe opublikowano na stronie www.radziemice.pl) dokonano identyfikacji kluczowych potencjałów definiowanych, jako mocne strony i szanse rozwojowe oraz wyzwań stojących przed gminą Radziemice w perspektywie 10 lat.

Analizy dokonano w układzie analogicznym do diagnozy stanu gminy, w ramach trzech komplementarnych obszarów rozwojowych.

Potencjały

- Silne więzi i zaufanie w relacjach międzysąsiedzkich.
- Zainteresowanie mieszkańców lokalnym życiem gminy.
- Kulturowane tradycje historyczne i patriotyczne.
- Dobra edukacja na poziomie podstawowym - Szkoła mają duże sukcesy w zakresie nauki (wysoki poziom).
- Rozwinięta edukacja pozaszkolna – dodatkowe zajęcia dla dzieci m.in. zajęcia teatralne, zajęcia muzyczne, szkółka piłkarska.
- Działające oddziały przedszkolne zapewniające opiekę dzieciom.
- Niski odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej.
- Istniejąca na terenie gminy infrastruktura sportowa i rekreacyjna.
- Gminny Ośrodek Kultury i biblioteka realizujące działania kulturalne.
- Istniejąca infrastruktura o funkcjach społecznych - świetlice wiejskie, domy ludowe, remizy OSP itp.
- Klub sportowy i szkółka piłkarska aktywizujące młodzież.
- Silny i sprawnie działający Klub Seniora – Nestor.
- Koła Gospodyń Wiejskich ciągle poszerzające zakres swoich działań, aktywizujące mieszkańców.
- Ochotnicze Straże Pożarne jako animatorzy życia społecznego.
- Rozwijająca się współpraca pomiędzy KGW i OSP oraz Urzędem Gminy.
- Sołtysi i fundusz sołecki jako narzędzia gospodarowania w skali wsi.
- Święto czosnku, dożynki gminne, pikniki rodzinne i inne imprezy okolicznościowe – stanowiące okazję do promocji gminy, a przede wszystkim wpływające na integrację mieszkańców.
- Gmina posiada potencjał do rozwoju rekreacji i (w ograniczonym zakresie) turystyki: bliskość Krakowa, czyste środowisko naturalne, krajobraz, dostępne szlaki turystyczne, dobra żywność.

Problemy i wyzwania rozwojowe

- Liczba ludności zamieszkującej w Gminie w 2021 r. wyniosła 3 241 osoby (dane GUS), ujemny przyrost naturalny, ujemny wskaźnik salda migracji (-5), stopniowa depopulacja (jedynie 22 urodzenia w 2022 roku) to główny problem gminy. Konieczność zapobiegania spadkowi liczby mieszkańców i szybkiemu starzeniu się społeczności – poprzez stwarzanie dobrych warunków do życia, szczególnie dla ludzi młodych.
- Rozwój opieki nad dziećmi - uruchomienie żłobka, poprawa standardów działania przedszkola (potrzebny nowy obiekt), podejmowanie działań zmierzających do godzenia życia rodzinnego z zawodowym dla rodziców.
- Rozwój infrastruktury na potrzeby dzieci i młodzieży – sala widowiskowa, boiska sportowe, boisko ze sztuczną trawą, place zabaw, plenerowe miejsca spotkań, tereny rekreacyjne.
- Budowa obiektu wielofunkcyjnego w Radziemicach, który mógłby objąć żłobek, przedszkole, salę koncertową.
- Rozwój infrastruktury społecznej poprzez remonty, rozbudowę istniejących obiektów użyteczności publicznej (remizy, świetlice, kluby) oraz budowę nowej infrastruktury
- Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Łętkowicach, konieczna jest poprawa warunków do zajęć W-F oraz uprawiania sportu i rekreacji.
- Edukacja ustawiczna mieszkańców, podnoszenie kompetencji i kwalifikacji społecznych, cyfrowych oraz zawodowych (przedsiębiorczość, zrównoważone rolnictwo).
- Pielęgnowanie lokalnych tradycji, historii, postaw patriotycznych. Bogata lokalna historia powinna być kultywowana i chroniona np. poprzez utworzenie izby regionalnej, a docelowo Muzeum Ziemi Radziemickiej.
- Likwidacja barier architektonicznych w dostępie do infrastruktury publicznej dla osób z niepełnosprawnościami, ułatwienia cyfrowe.
- Konieczna jest poprawa dostępu do usług zdrowotnych na miejscu w gminie, przede wszystkim: stomatolog, rehabilitacja, ginekolog.
- Działania prozdrowotne, przeciwuależnieniowe, promocja zdrowego trybu życia, aktywności ruchowej w każdym wieku.
- Ze względu na drastyczny wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym i z uwagi na pracę w rolnictwie znaczny odsetek mieszkańców jest schorowany i potrzebuje wsparcia opiekuńczego (opieka dzienna, opieka wytchnieniowa, deinstytucjonalizacja opieki, inne formy wsparcia).

- Dochody ogółem budżetu Gminy na 1 mieszkańca wyniosły w 2021 r. 6 262,45 zł. Wartość ta wzrosła o 54% w stosunku do 2017 r. jednak na tle Małopolski to bardzo niski wskaźnik. Wydatki inwestycyjne w 2021 r. stanowiły 1,5 mln złotych, czyli 8,62% wydatków ogółem środków budżetu Gminy, a wydatki ze środków UE w latach 2014-2020 w zł na osobę w Gminie Radziemice wyniosły 752,72 zł. Uzyskany wynik jest niższy od średniej dla Województwa Małopolskiego wynoszącej 1 064,68 zł na mieszkańca – wyzwaniem dla gminy jest poprawa sytuacji budżetowej gminy, m.in. poprzez zwiększenie skali pozyskiwanych środków w ramach programów pomocowych.
- Problem bezrobocia wśród osób młodych (+25 lat – wsparcie działań pozwalających zdobywać kompetencje i kwalifikacje, wsparcie zakładania działalności gospodarczej
- Niewystarczający dostęp mieszkańców do infrastruktury społecznej – konieczne budowy, remonty i modernizacje w obiektach i uzupełnienia w wyposażeniu takich obiektów jak: domy ludowe, świetlice, remizy OSP, miejsca spotkań, wiaty grillowe, mała architektura. Istniejąca infrastruktura posiada również ograniczenia w dostępie dla osób z niepełnosprawnościami – likwidacja barier architektonicznych.
- Jak najlepsze wykorzystanie istniejącej oraz modernizowanej infrastruktury społecznej – oferta zajęć aktywizacyjnych, kulturalnych, integracyjnych, sportowych, artystycznych dla różnych grup wiekowych.
- Włączenie społeczne osób zagrożonych marginalizacją społeczną, zawodową.
- Pozyskanie i zagospodarowanie terenu przy Urzędzie Gminy w Radziemicach zgodnie z opracowanym Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego - na przestrzeń rekreacyjno-sportową oraz na obszar parkowy. Teren przewiduje także budowę pełnowymiarowego boiska do piłki nożnej.
- 8 OSP i 13 KGW stanowi potencjał do działań integracyjnych i aktywizacyjnych dla mieszkańców, organizacje pozarządowe mogą też pozyskiwać pieniądze ze źródeł pozabudżetowych np. LGD, Mecenat Małopolski itp. Konieczne dalsze wsparcie finansowe, merytoryczne i organizacyjne dla KGW, OSP i innych stowarzyszeń.
- Modernizacja remizy z garażami dla OSP w Radziemicach (w 2024 roku 100-lecie OSP) oraz budowa garaży dla OSP w Zielenicach.
- Osoby starsze są dotknięte wykluczeniem komunikacyjnym – konieczne jest uruchomienie środków transportu publicznego.
- W gminie budowana jest komercyjnie sieć internetu szerokopasmowego– należy zadbać o przyłączenie obiektów publicznych i łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców oraz realizować działania podnoszące kompetencje cyfrowe mieszkańców zwłaszcza starszych.
- Bliskość Krakowa, czyste środowisko naturalne, krajobraz, szlak kościuszkowski, Park podworski i sanktuarium w Zielenicach stanowią potencjał do rozwoju rekreacji i częściowo rozwoju turystyki wiejskiej – agroturystyka, zagrody edukacyjne, gospodarstwa opiekuńcze.
- Rozwój komunikacji gmina-mieszkańcy (m.in. media społecznościowe, strona www, aplikacje).

- Podnoszenie kompetencji pracowników samorządu i jego jednostek oraz liderów lokalnych (przedstawiciele organizacji pozarządowych, sołtysi, radni) – szkolenia, warsztaty.
- Rozwój współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi oraz innymi samorządami w ramach LGD.
- Rozwój współpracy z administracją regionalną (m.in. Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Urząd Wojewódzki, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska).
- Rozwój współpracy w ramach klastra/spółdzielni energetycznej.
- Cyfryzacja usług publicznych (m.in. e-usługi, sprzęt, oprogramowanie, wdrażanie, szkolenia).

Obszar B Infrastruktura i środowisko

Potencjały

- Na terenie Gminy istnieje sieć drogowa umożliwiaiąca połączenie z pozostałymi Gminami Powiatu oraz Krakowem.
- Gmina ma bardzo dobrze rozwiniętą sieć wodociągową obejmującą ponad 98,3% budynków mieszkalnych.
- Wzrastająca liczba gospodarstw korzystających z gazu sieciowego – rozbudowa sieci w ostatnich latach.
- Gmina posiada duże rezerwy terenów budowlanych.
- Zgodnie z danymi z realizacji Programu Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego wynika, że na terenie Gminy Radziemice w latach 2017-2021 zlikwidowano łącznie 166 szt. paleniska na paliwa stałe.
- Gmina z sukcesem realizuje Program Czyste Powietrze.
- Bliskość trasy S4 i linii kolejowej w Słomnikach, czyste środowisko, spokój, stosunkowo tania ziemia - może być potencjałem do osiedlania się nowych mieszkańców - potencjał do bycia sypialną Krakowa przy lepszej komunikacji.
- Gmina posiada duże rezerwy terenów docelowo budowlanych.
- Wzrasta świadomość ekologiczna mieszkańców.

Obszar B

Infrastruktura i środowisko

Problemy i wyzwania rozwojowe

- Na terenie Gminy istnieje sieć drogową umożliwiającą połączenie z pozostałymi Gminami Powiatu oraz Krakowem. Istniejąca sieć dróg jest wystarczająca, ale bezwzględnie konieczny jest remont drogi powiatowej w stronę Raławic oraz modernizacje i utrzymanie jakości dróg gminnych i dojazdów do pól.
- Jako uzupełnienie systemu komunikacyjnego zasadna jest budowa ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych – szczególnie w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
- Gminę dotyka wykluczenie komunikacyjne, zwłaszcza w zakresie dzieci i osób starszych (bez dostępu do samochodu) – potrzeba zapewnienia systemu transportowego oraz rozbudowy infrastruktury umożliwiającej zrównoważoną mobilność – punkty przesiadkowe, parkingi P&R, ścieżki i szlaki rowerowe, przystanki, m.in. wsparcie zróżnicowanych form transportu.
- Rozwój infrastruktury zwiększającej bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego i bezpieczeństwo w przestrzeniach publicznych – chodniki, ścieżki i szlaki rowerowe, przejścia dla pieszych, zatoki przystankowe, monitoring wizyjny, oświetlenie uliczne (inteligentne systemy oświetlenia LED z elementami OZE).
- Rozwój przestrzeni publicznych, rewitalizacja obiektów i przestrzeni wymagających interwencji.
- Uwzględnianie przy inwestycjach zielono – niebieskiej infrastruktury – np. retencjonowanie wody, powierzchnie czynne biologicznie, technologie prośrodowiskowe
- Rozwój małej infrastruktury publicznej – poprawiającej warunki życia oraz estetykę gminy.
- Wspieranie rozwoju sieci internetu szerokopasmowego - w gminie trwa budowa sieci światłowodowej – zasadne jest przyłączenie wszystkich obiektów publicznych i dostęp dla wszystkich domów prywatnych.
- Gmina ma bardzo niski współczynnik pokrycia siecią kanalizacyjną i wymaga jak najszybszego skanalizowania, częściowo wykorzystywane są przydomowe oczyszczalnie ścieków, ale nie wszędzie można je montować. Kończą się prace projektowe i uzyskiwanie pozwolenia na budowę na budowę kanalizacji w Radziemicach.
- Konieczna jest modernizacja/przebudowa/budowa oczyszczalni ścieków
- Sieć wodociągowa oraz ujęcia wody wymagają rozbudowy oraz prac modernizacyjnych, a także ochrony istniejących ujęć wody.

- Dalszy rozwój sieci gazowej w gminie, w 2022 roku udało się doprowadzić sieć gazową do Radziemiec. Trwają prace projektowe i gaz będzie doprowadzony do Błogocic, Łętkowic-Kolonii, Łętkowic oraz Obrażejowic. Docelowo istnieje potrzeba objęcia siecią gazową terenu całej gminy.
- Wszelkie działania w zakresie transformacji energetycznej obszaru gminy: wskazana jest dalsza rozbudowa odnawialnych źródeł energii, na infrastrukturze publicznej w celu obniżenia kosztów utrzymania tej infrastruktury oraz ograniczenia zanieczyszczeń, szczególnie ze spalania węgla. Konieczne są dalsze wymiany palenisk na paliwa stałe aby ograniczyć niską emisję. Problemem jest także ogrzewanie budynków gospodarczych kopciuchami.
- Analogicznie należy dążyć do jak najszybszej rozbudowy odnawialnych źródeł energii na domach prywatnych także u przedsiębiorców i w gospodarstwach rolnych i u przedsiębiorców – wsparcie/promocja budowy odnawialnych źródeł energii - energia słoneczna, wiatrowa inne technologie.
- Promocja energooszczędność w skali: urzędów, instalacji, budynków, gminy, klastra/spółdzielni energetycznej oraz modernizacja infrastruktury publicznej uwzględniająca zarządzanie energią, w tym wdrażanie koncepcji „inteligentnej wsi” w szczególności w zakresie transformacji energetycznej.
- Gmina należy do klastra energetycznego ProKoPaRa, jest także zaangażowana w prace przygotowawcze do spółdzielni energetycznej, działania te w przyszłości umożliwią częściową samodzielność energetyczną gminy i powinny być intensyfikowane.
- Energi odnawialna i energooszczędność powinny być kluczowymi priorytetami w najbliższych latach. Wsparcie mieszkańców (domy jednorodzinne), rolników (gospodarstwa) i przedsiębiorców (firmy) w zakresie rozbudowy OZE. Pozyskiwanie dotacji wspierających te procesy, działania informacyjne, szkoleniowe.
- Na budynkach szkolnych wykonano prace termomodernizacyjne, ale konieczne jest jeszcze zaopatrzenie ich w OZE oraz montaż systemów optymalizacji zużycia energii.
- Budynek Urzędu gminy wymaga generalnej przebudowy i głębokiej termomodernizacji, nie spełnia standardów bezpieczeństwa, standardów energetycznych, standardów budowlanych i BHP (strome schody, brak windy, małe i niskie pomieszczenia) i nie jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
- Ochrona zasobów wodnych przez właściwą gospodarkę rolną - retencjonowanie wody, zapobieganie erozji, edukacja w zakresie gospodarowania wodą, ochrona zadrzewień śródpolnych.
- Dalsza utylizacja azbestu – gmina od lat realizuje zadania w tym zakresie, średnio na przestrzeni 5 ostatnich lat rocznie usuwano ok 50 ton azbestu.
- Budowanie świadomości klimatycznej edukacja w zakresie dekarbonizacji, efektywności energetycznej i ochrony środowiska.
- Efektywna gospodarka odpadami komunalnymi, rolniczymi, przemysłowymi, niebezpiecznymi – budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

- Opracowanie Planu Zagospodarowania Przestrzennego zapewniającego zrównoważone lokowanie infrastruktury technicznej, zabudowy zagrodowej (rolniczej), mieszkaniowej, gospodarczej, publicznej, scalanie gruntów. Zapobieganie nadmiernej koncentracji i ograniczanie uciążliwości wynikających z działalności rolniczej i gospodarczej.
- Ochrona krajobrazu, ochrona zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, przeciwdziałanie suszy, erozji, ograniczenie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko (m.in. ochrona zadrzewień śródpolnych).

Obszar C

Gospodarka (rolnictwo i przedsiębiorczość)

Potencjały

- Kluczowym sektorem dla Gminy jest rolnictwo, łączna powierzchnia użytków rolnych w 2020 r. wyniosła ok. 4500 ha - 78% całkowitej powierzchni Gminy.
- Na terenie Gminy istniały 665 rolne gospodarstwa domowe, z czego sprzedaż produktów rolnych prowadziło 621 gospodarstw, z których największy udział miały te liczące od 1 do 5 ha (niemal 50%). Gospodarstwa specjalizują się i z czasem powiększają. Gmina ma potencjał do produkcji zdrowej/ekologicznej żywności. Możliwy jest także rozwój pojedynczych gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych, gospodarstw opiekuńczych.
- Gminę cechuje krajobraz rolniczy, specyficzny dla upraw niskotowarowych.
- W latach 2017–2021 liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON wzrosła z poziomu 263 do 316, wykazując tym samym tempo wzrostu na poziomie 20% (średniorocznie rejestrowano 24 nowe podmioty).

Problemy i wyzwania rozwojowe

- Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2021 r. na 1000 mieszkańców wyniosła 63 osoby tj. o 23% mniej w stosunku do liczby bezrobotnych w 2020 r. (stopa bezrobocia wyniosła w 2021r. 4,6%), przeciętne miesięczne wynagrodzenie w Gminie w 2021 r. - wyniosło 4 968 zł brutto – pomimo niskiego bezrobocia przedsiębiorczość na terenie gminy jest bardzo niska, praktycznie brak przedsiębiorców zatrudniających ponad 10 osób.
- Wsparcie i promocja przedsiębiorczości opartej o przetwórstwo rolno-spożywcze i usługi okołorolnicze.
- Promocja zrównoważonej gospodarki rolnej i edukacja mieszkańców w tym zakresie - ograniczenie nawożenia oraz użycia pestycydów i herbicydów.
- Wspieranie rozwoju produkcji zdrowej/ekologicznej żywności – działania informacyjne, aktywizacyjne i promocja podmiotów oraz produktów z obszaru gminy.
- Wsparcie dla gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych, gospodarstw opiekuńczych – działania informacyjne, aktywizacyjne i promocja podmiotów z obszaru gminy.
- Przygotowanie terenów inwestycyjnych – scalenia działek, uzbrojenie, oferta inwestycyjna.
- Współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami (np. teren w Obrażejowicach, Betoniarnia Przemęczany itp.).
- Edukacja ustawiczna mieszkańców, podnoszenie kompetencji zawodowych budowanie postaw przedsiębiorczych.
- Promocja biogospodarki, zielonej gospodarki, gospodarki w obiegu zamkniętym i innych bezpiecznych dla klimatu form gospodarowania.
- Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców poprzez działania związane z tworzeniem nowych firm oraz rozwojem już istniejących (m.in. działalność pozarolnicza – podejmowanie i rozwijanie, przedsiębiorczość społeczna).

4. Wizja i misja gminy oraz cele strategiczne

Budując wraz z mieszkańcami logikę interwencji strategicznej samorząd określił wartości, które przyświecają wspólnocie lokalnej oraz standardy definiowane jako sposoby myślenia i działania w realizacji zamierzeń strategicznych.

Kluczowe wartości:

- ✓ Otwartość na ludzi, na pomysły, na zmiany
- ✓ Partnerstwo
- ✓ Poszanowanie środowiska przyrodniczego (zgodnie z zasadą „nie czynić znaczących szkód”)
- ✓ Duma i przywiązanie do lokalnej ojczyzny
- ✓ Wykorzystanie nowoczesnych technologii
- ✓ Zaufanie i kluczowe znaczenie kapitału społecznego dla rozwoju gminy
- ✓ Brak dyskryminacji, równość szans i tolerancja

Standardy:

- ✓ Długookresowe planowanie
- ✓ Zarządzanie przez rezultaty
- ✓ Współpraca partnerska wewnętrzna i zewnętrzna oraz sieciowanie
- ✓ Współpraca międzysektorowa
- ✓ Oddolność
- ✓ Otwarta komunikacja i transparentność
- ✓ Zintegrowanie i spójność podejmowanych działań
- ✓ Innowacyjność

Wartości oraz standardy działania stanowią ramę dla całego procesu strategicznego oraz jego produktów, czyli celów strategicznych, ich rezultatów oraz kierunków działań.

1. Wizja gminy

Radziemice – przyjazne miejsce do życia

2. Misja gminy

**Zaangażowani mieszkańcy, sprawne gospodarowanie,
dbałość o środowisko – to filary rozwoju naszej gminy**

3. Obszary rozwoju, cele strategiczne i konteksty

5. Kierunki interwencji

Obszar A Społeczność

A.1. Edukacja na wysokim poziomie

- ✓ Rozwój opieki żłobkowej i przedszkolnej – zapewnienie infrastruktury, uruchomienie żłobka, budowa przedszkola
- ✓ Rozwój opieki żłobkowej i przedszkolnej – zapewnienie dobrej opieki
- ✓ Rozwój szkolnictwa podstawowego
- ✓ Nacisk na rozwijanie u dzieci kompetencji w zakresie: komunikacji, zdolności adaptacji, współpracy oraz efektywnych metod uczenia się
- ✓ Wsparcie działań rozwojowych i aktywizacyjnych dla dzieci – zajęcia pozalekcyjne (nauka, hobby, sport, kultura, sztuka), zapewnienie opieki psychologicznej dla dzieci, promocja diagnozy potencjałów i doradztwa zawodowego na etapie edukacji podstawowej
- ✓ Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji nauczycieli
- ✓ Promocja edukacji ustawicznej
- ✓ Efektywny system zarządzania oświatą z uwzględnieniem zmian demograficznych

A.2. Dostępna kultura i chronione dziedzictwo

- ✓ Rozwój infrastruktury służącej kulturze (m.in. boisko, sala gimnastyczna)
- ✓ Atrakcyjna oferta kulturalna
- ✓ Efektywnie działające Gminny Ośrodek Kultury oraz Biblioteka
- ✓ Ochrona dziedzictwa materialnego gminy – zabytki, miejsca pamięci (m.in. utworzenie izby regionalnej/muzeum)
- ✓ Ochrona dziedzictwa niematerialnego gminy

A.3. Atrakcyjna oferta sportowa i rekreacyjna

- ✓ Rozwój infrastruktury sportowej (m.in. stadion, sala gimnastyczna)
- ✓ Rozwój infrastruktury rekreacyjnej (m.in. place zabaw, siłownia, park przy UG)
- ✓ Wsparcie klubów sportowych
- ✓ Tworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców (m.in. ławki, skwery, muszla koncertowa)

A.4. Integracja mieszkańców

- ✓ Wzmocnienie integracji międzypokoleniowej, budowanie lokalnej tożsamości, kultywowanie tradycji lokalnych, ludowych, świątecznych i patriotycznych

- ✓ Rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez promowanie funduszu sołeckiego
- ✓ Poprawa bezpieczeństwa i komfortu zamieszkania w Gminie
- ✓ Włączenie społeczne poprzez działania aktywizacyjne skierowane do seniorów
- ✓ Likwidacja barier architektonicznych, transportowych i innych w zakresie dostępności infrastruktury i przestrzeni publicznych
- ✓ Wspieranie oddolnych inicjatyw obywatelskich, rozwijanie idei wolontariatu
- ✓ Współpraca z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań publicznych – współorganizacja, konkursy, wsparcie merytoryczne, organizacyjne i finansowe
- ✓ Wykorzystanie potencjału OSP i KGW
- ✓ Wsparcie świetlic wiejskich, domów ludowych, remiz OSP jako miejsc integracji i aktywizacji mieszkańców
- ✓ Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji społecznych, cyfrowych oraz zawodowych
- ✓ Organizacja imprez lokalnych (m.in. dożynki, święto czosnku, festyny)

A.5. Ochrona zdrowia i wsparcie osób „w potrzebie”

- ✓ Wsparcie rozwoju podstawowej opieki zdrowotnej
- ✓ Programy rehabilitacyjne dla mieszkańców
- ✓ Realizacja programów profilaktycznych, promocja zdrowego stylu życia
- ✓ Działania przeciwwzależnościowe
- ✓ Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami
- ✓ Rozwój działań i placówek w obszarze opieki nad dziećmi
- ✓ Rozwój działań w zakresie opieki nad seniorami i ich aktywizacji (m.in. opieka wytchnieniowa)
- ✓ Efektywna opieka społeczna, wysokiej jakości usługi społeczne, wdrażanie innowacji społecznych, rewitalizacja społeczna

A.6. Sprawne zarządzanie gminą

- ✓ Rozwój systemu informowania mieszkańców o działaniach gminy i jej jednostek (media społecznościowe, aplikacje, newslettery), konsultacje społeczne, zaangażowanie radnych i sołtysów
- ✓ Zapewnienie dobrych warunków do obsługi mieszkańców – remont UG
- ✓ Budowanie kapitału kadrowego i instytucjonalnego samorządu (radni, urzędnicy, władze samorządowe), jego interesariuszy oraz lokalnych liderów
- ✓ Rozwój e-usług, modernizacja sprzętowa oraz podnoszenie kompetencji cyfrowych
- ✓ Zarządzanie gminą w oparciu o dane – „polityka oparta na dowodach”
- ✓ Partnerska współpraca z podmiotami z terenu gminy (m.in. KGW, OSP, pozostałe stowarzyszenia, parafie, rady sołeckie, szkoły)
- ✓ Współpraca z podmiotami zewnętrznymi (m.in. LGD, Powiat, Województwo, Klaster i Spółdzielnia energetyczna)
- ✓ Budowanie wizerunku i promocja gminy

Obszar B Infrastruktura i środowisko

B.1. Efektywna komunikacja

- ✓ Dostęp do Internetu szerokopasmowego
- ✓ Podnoszenie kompetencji cyfrowych mieszkańców
- ✓ Poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej (m.in. połączenia z Krakowem, Miechowem, Proszowicami)
- ✓ Rozbudowa i modernizacja dróg gminnych oraz dróg dojazdowych do pól
- ✓ Współpraca w zakresie modernizacji dróg powiatowych
- ✓ Poprawa bezpieczeństwa (m.in. inteligentne przejścia dla pieszych, oznakowanie, oświetlenie, monitoring)
- ✓ Rozbudowa chodników i ciągów pieszo-rowerowych
- ✓ Zapewnienie systemu komunikacji zbiorowej, modernizacja przystanków
- ✓ Transport integrujący różne środki (m.in. autobus, rower, samochód, kolej), w tym parkingi P&R „Parkuj i Jedź”
- ✓ Rozwój infrastruktury wspierającej elektromobilność

B.2. Ochrona wód

- ✓ Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej oraz ujęć wody
- ✓ Rozbudowa systemu kanalizacyjnego oraz oczyszczalni ścieków, w tym oczyszczalni przydomowych
- ✓ Przeciwdziałanie suszy
- ✓ Zrównoważone gospodarowanie wodą na potrzeby rolnicze
- ✓ Rozwój małej retencji i zagospodarowania wód opadowych
- ✓ Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury

B.3. Sprawny system zbiórki odpadów

- ✓ Optymalizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów, w tym budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów
- ✓ Utylizacja azbestu – kontynuacja programu gminnego
- ✓ Utylizacja uciążliwych i/lub niebezpiecznych odpadów rolniczych
- ✓ Likwidacja dzikich wysypisk
- ✓ Promocja gospodarki w obiegu zamkniętym

B.4. Transformacja energetyczna

- ✓ Rozwój Odnawialnych Źródeł Energii na infrastrukturze publicznej
- ✓ Stworzenie warunków do rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii w skali indywidualnej oraz Gospodarczej (farmy PV, biogazownie itp.)
- ✓ Zapewnienie dostępu do gazu na terenie gminy
- ✓ Analizy energetyczne obiektów publicznych i ich głęboka termomodernizacja
- ✓ Ograniczenie niskiej emisji – likwidacja kotłów na paliwa stałe
- ✓ Rozwój systemów zarządzania energią, efektywność energetyczna
- ✓ Aktywne działania w ramach klastra energetycznego oraz spółdzielni energetycznej
- ✓ Inteligentne oświetlenie
- ✓ Promocja programów wspierających transformację energetyczną u mieszkańców

B.5. Zorganizowana przestrzeń

- ✓ Opracowanie Planu Zagospodarowania Przestrzennego z wyraźnym wskazaniem funkcji poszczególnych obszarów, zapobieganie rozpraszaniu się zabudowy
- ✓ Zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni rolnictwo, gospodarka, zabudowa mieszkaniowa, wypoczynek i rekreacja
- ✓ Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych, wyznaczenie terenów cennych przyrodniczo
- ✓ Ochrona zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, zalesianie nieużytków
- ✓ Rewitalizacja (m.in. rozwój małej infrastruktury publicznej – poprawiającej warunki życia oraz estetykę gminy)
- ✓ Scalanie gruntów
- ✓ Rozbudowa i modernizacja centrów miejscowości – w dbałości o zrównoważony rozwój całego obszaru gminy

B.6. Edukacja klimatyczna mieszkańców

- ✓ Promocja zrównoważonego rozwoju poprzez poszanowanie środowiska, rozwój społeczny i wzrost gospodarczy
- ✓ Promocja transformacji energetycznej
- ✓ Promocja postaw proekologicznych

Obszar C

Gospodarka (rolnictwo i przedsiębiorczość)

C.1. Nowoczesne i zrównoważone rolnictwo

- ✓ Wsparcie modernizacji rolnictwa, gospodarstwa specjalistyczne, gospodarstwa wysokotowarowe
- ✓ Szkolenia w zakresie zrównoważonego stosowania pestycydów i nawozów
- ✓ Promocja kooperacji rolników (np. grupy producenckie) oraz współpracy w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego

C.2. Rozwój przedsiębiorczości

- ✓ Rozwój infrastruktury technicznej
- ✓ Zwiększenie dostępności terenów inwestycyjnych
- ✓ Promocja dostępnych terenów inwestycyjnych
- ✓ Budowanie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży
- ✓ Promocja rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego
- ✓ Współpraca gminy z przedsiębiorcami
- ✓ Zwiększanie poziomu aktywności zawodowej mieszkańców, w tym promocja aktywności zawodowej w okresie senioralnym
- ✓ Tworzenie warunków do zakładania i rozwoju działalności gospodarczej

C.3. Nowe źródła dochodu mieszkańców

- ✓ Agroturystyka, gospodarstwa opiekuńcze, zagrody edukacyjne, turystyka przyrodnicza i ekoturystyka
- ✓ Produkcja lokalnej żywności o wysokiej jakości oraz żywności ekologicznej
- ✓ Promocja lokalnych rolników, przedsiębiorców, usługodawców
- ✓ Rozwój lokalnych usług w tym usług okołorolniczych
- ✓ Kreowanie warunków do telepracy

6. Planowane rezultaty strategiczne i wskaźniki ich osiągnięcia

Obszar A SPOŁECZNOŚĆ
<p>Wskaźniki kontekstowe:</p> <p>Liczba mieszkańców gminy – oczekiwana stagnacja lub wzrost</p> <p>Odsetek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym – oczekiwany wzrost</p> <p>Wskaźnik migracji – oczekiwane wartości dodatnie</p>

A.1. Edukacja na wysokim poziomie

Rezultaty strategiczne	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja
Wzrost poziomu edukacji szkolnej	Średnie wyniki z egzaminu ósmoklasisty na tle powiatu [%]	wzrost ↑
	Dzieci korzystające z dodatkowych zajęć edukacyjnych [liczba]	wzrost ↑
	Przeprowadzone zajęcia pozalekcyjne [liczba godzin, liczba uczestników]	wzrost ↑
	Zrealizowane projekty edukacyjne [wartość na ucznia]	wzrost ↑
	Dzieci korzystające z zajęć aktywizacyjnych [liczba]	wzrost ↑
	Przeszkoleni nauczyciele [liczba]	wzrost ↑
Wsparcie rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży	Dzieci uczestniczące w zajęciach pozaszkolnych (m.in. artystyczne, sportowe) [%]	wzrost ↑
	Miejsca spotkań dla młodzieży [liczba]	wzrost ↑
Poprawa infrastruktury placówek oświatowych	Miejsca dostępne w przedszkolach [liczba]	wzrost ↑
	Miejsca dostępne w żłobkach i klubach dziecięcych [liczba]	wzrost ↑
	Zmodernizowane pomieszczenia szkolne [liczba, m ²]	wzrost ↑
	Zakupiony sprzęt i oprogramowanie do prowadzenia zajęć on-line [liczba]	wzrost ↑

A.2. Dostępna kultura i chronione dziedzictwo

Rezultaty strategiczne	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja
Zapewnienie powszechnego dostępu do kultury dla mieszkańców	Nowe/zmodernizowane obiekty o funkcjach kulturalnych [liczba]	wzrost ↗
	Osoby korzystające z oferty Gminnego Ośrodka Kultury oraz Biblioteki [liczba]	wzrost ↗
	Osoby odwiedzające izbę regionalną [liczba]	wzrost ↗
	Przedsięwzięcia w zakresie ochrony dziedzictwa niematerialnego [liczba]	wzrost ↗
	Wydarzenia kulturalne na terenie gminy [liczba]	wzrost ↗

A.3. Atrakcyjna oferta sportowa i rekreacyjna

Rezultaty strategiczne	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja
Wzrost dostępu do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Nowe/zmodernizowane obiekty sportowe [liczba]	wzrost ↗
	Nowe/zmodernizowane obiekty rekreacyjnych [liczba]	wzrost ↗
	Osoby korzystające z infrastruktury sportowo-rekreacyjnej [liczba]	wzrost ↗
	Dzieci i młodzież zaangażowani w działalność klubów sportowych [liczba]	wzrost ↗
	Zorganizowane imprezy/wydarzenia sportowe w ciągu roku [liczba]	wzrost ↗
	Wybudowane siłownie zewnętrzne [liczba]	wzrost ↗

A.4. Integracja mieszkańców

Rezultaty strategiczne	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja
Dobra jakość życia mieszkańców gminy	Seniorzy uczestniczących w zajęciach aktywizacyjnych [liczba]	wzrost ↗
	Środki z budżetu gminy przeznaczane na realizację zadań przez organizacje pozarządowe [%]	wzrost ↗

	Uczestnicy imprez lokalnych [liczba]	wzrost ↑
	Zorganizowane imprez lokalne [liczba]	wzrost ↑
	Inicjatywy kulturalne realizowane przez GOK [liczba]	wzrost ↑
Poprawa wyposażenia Ochotniczej Straży Pożarnej i poprawa bezpieczeństwa w gminie	Zakupiony sprzętu dla OSP [liczba]	wzrost ↑
	Zainstalowane punkty monitoringu wizyjnego [liczba]	wzrost ↑
Zapewnienie dostępności infrastruktury społecznej	Nowe/zmodernizowane obiekty – miejsca spotkań [liczba]	wzrost ↑
	Projekty, w ramach których wprowadzono udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami [liczba]	wzrost ↑
Poprawa poziomu komunikacji z mieszkańcami i rozwój społeczeństwa obywatelskiego	Osoby głoszące w ramach funduszu sołectkiego [liczba]	wzrost ↑
	Organizacje pozarządowe na 10 tys. mieszkańców [liczba]	wzrost ↑
	Mieszkańcy działający w ramach organizacji społecznych i pozarządowych [%]	wzrost ↑

A.5. Ochrona zdrowia i wsparcie osób „w potrzebie”

Rezultaty strategiczne	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja
Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	Przeprowadzone badania profilaktyczne [liczba]	wzrost ↑
	Środki przeznaczone na przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii [kwota]	wzrost ↑
	Beneficjenci pomocy społecznej [liczba]	spadek ↓
Wzrost aktywności seniorów	Seniorzy korzystający z programów aktywizujących [liczba]	wzrost ↑
	Seniorzy korzystający z zajęć rozwijających kompetencje [liczba]	wzrost ↑
	Odsetek seniorów zaangażowanych w działania aktywizacyjne	wzrost ↑
Wzrost aktywności osób z niepełnosprawnościami	Obiekty publiczne dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [liczba]	wzrost ↑
	Osoby korzystające z zajęć rozwijających kompetencje [liczba]	wzrost ↑

A.6. Sprawne zarządzanie gminą

Rezultaty strategiczne	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja
Poprawa jakości usług administracyjnych	Osiągnięcie średniej co najmniej 70% ocen „dobrych” lub „b. dobrych” obsługi klientów [%]	wzrost
	Wprowadzone e-usługi publiczne o wysokim poziomie dojrzałości [liczba]	wzrost
	Zrealizowane projekty ze środków zewnętrznych, w tym ze środków UE [liczba]	wzrost
	Osobodni szkoleń dla urzędników [liczba]	wzrost
Sprawne kanały komunikacyjne	Wejścia na stronę radziemice.pl [liczba]	wzrost
	Osoby obserwujące media społecznościowe gminy i jej jednostek organizacyjnych [liczba]	wzrost
	Stworzenie jednolitego, graficznego wizerunku Gminy	-
Rozwój współpracy partnerskiej	Zrealizowane projekty partnerskie [liczba]	wzrost

Obszar B INFRASTRUKTURA i ŚRODOWISKO

Wskaźniki kontekstowe:

Wskaźnik skanalizowania gminy – oczekiwany wzrost
Wskaźnik zgazyfikowania gminy – oczekiwany wzrost
Udział energii z OZE – oczekiwany wzrost

B.1. Efektywna komunikacja

Rezultaty strategiczne	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja
Poprawa dostępu do Internetu szerokopasmowego	Gospodarstwa domowe z dostępem do internetu szerokopasmowego [liczba]	wzrost ↗
	Przeprowadzone szkolenia z zakresu cyberbezpieczeństwa [liczba]	wzrost ↗
	Przeprowadzone szkolenia z zakresu e-usług i kompetencji cyfrowych [liczba]	wzrost ↗
Poprawa infrastruktury komunikacyjnej na terenie gminy	Długość wybudowanych/zmodernizowanych chodników [m]	wzrost ↗
	Długość wybudowanych/zmodernizowanych ciągów pieszo-rowerowych [m]	wzrost ↗
	Długość zmodernizowanych dróg gminnych [km]	wzrost ↗
	Długość wybudowanych dróg rowerowych [km]	wzrost ↗
Rozwój elektromobilności	Punkty ładowania samochodów elektrycznych [liczba]	wzrost ↗
	Samochody elektryczne zarejestrowane w gminie [liczba]	wzrost ↗
Rozwój transportu multimodalnego	Nowe/ zmodernizowane ciągi pieszo - rowerowe [m]	wzrost ↗
	Osoby korzystające z urządzeń transportu osobistego (UTO) w transporcie do szkół [liczba]	wzrost ↗
	Miejsca parkingowe [liczba]	wzrost ↗
	Zmodernizowane przystanki komunikacji zbiorowej [liczba]	wzrost ↗

B.2. Ochrona wód

Rezultaty strategiczne	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja
Racjonalne gospodarowanie wodami na terenie gminy	Gospodarstwa domowe przyłączone do sieci kanalizacyjnej [liczba, %]	wzrost
	Długość wybudowanej/ zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej [km]	wzrost
	Gospodarstwa domowe korzystające ze zmodernizowanej sieci wodociągowej [liczba]	wzrost
	Gospodarstwa domowe posiadające zbiorniki na deszczówkę [liczba]	wzrost
	Gospodarstwa rolne posiadających zbiorniki na deszczówkę [liczba]	wzrost
	Zrealizowane projekty w zakresie zielononiebieskiej infrastruktury [liczba]	wzrost

B.3. Sprawny system zbiórki odpadów

Rezultaty strategiczne	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja
Efektywny system zbiórki i zagospodarowania odpadów komunalnych	Udział odpadów selektywnie zebranych w odpadach ogółem [%]	wzrost
	Ilość odpadów zebranych w ramach PSZOK [tony]	wzrost
	Nakłady inwestycyjne w obiekty do selektywnego zbierania odpadów [kwota]	wzrost
	Ilość unieszkodliwionego azbestu [tony]	wzrost
Podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego (GOZ)	Kampanie informacyjne z zakresu GOZ [liczba]	wzrost
	Przedsięwzięcia proekologiczne [liczba]	wzrost

B.4. Transformacja energetyczna

Rezultaty strategiczne	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja
Zapewnienie mieszkańcom skutecznego systemu ochrony powietrza	Moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii na budynkach / obiektach użyteczności publicznej [Mwh]	wzrost
	Energia wytworzona ze źródeł OZE na obiektach publicznych [Mw]	wzrost
	Obiekty podpięte do sieci gazowej [liczba]	wzrost
Oszczędności uzyskane dzięki transformacji energetycznej	Efekt ekologiczny osiągnięty dzięki OZE	wzrost
	Udział wydatków na energię elektryczną i ogrzewanie w budżecie gminy [%]	spadek
Nowoczesne rozwiązania w zakresie gospodarki niskoemisyjnej	Zmodernizowane punkty oświetlenia [liczba]	wzrost
	Wdrożone systemy zarządzania energią [liczba]	wzrost
Wsparcie mieszkańców w montażu odnawialnych źródeł energii	Wybudowane jednostki wytwarzania energii elektrycznej z OZE [liczba]	wzrost
	Zmodernizowane indywidualne źródła ciepła [liczba]	wzrost

B.5. Zorganizowana przestrzeń

Rezultaty strategiczne	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja
Rozwój zabudowy z zachowaniem ładu przestrzennego	Odsetek powierzchni gminy pokrytej planami zagospodarowania przestrzennego [%]	wzrost
	Gęstość zaludnienia na obszarach zabudowanych [osoby/km ²]	wzrost
	Stopień aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego [%]	wzrost
	Identyfikacja w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, obszarów które mogą być przeznaczone pod instalacje OZE o mocy powyżej 100 kW [ha]	wzrost

	Powierzchnia scalonych gruntów [ha]	wzrost
	Zrealizowane projekty w zakresie poprawy estetyki przestrzeni publicznej [liczba]	wzrost
	Zrealizowane projekty w zakresie tworzenia centrów miejscowości [liczba]	wzrost
	Zachowane zadrzewienia, zakrzewienia śródpolne	wzrost

B.6. Edukacja klimatyczna mieszkańców

Rezultaty strategiczne	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja
Wysoki poziom świadomości ekologicznej mieszkańców gminy	Przeprowadzone kampanie informacyjno-edukacyjne kształtujące świadomość ekologiczną [liczba]	wzrost
	Uczestnicy spotkań informacyjno-edukacyjnych [liczba]	wzrost
	Udzielone konsultacje przez eko-doradcę [liczba]	wzrost
	Zgłoszone eko-interwencje na terenie gminy [liczba]	spadek
Poprawa jakości środowiska w gminie	Zrealizowane przedsięwzięcia z zakresu edukacji klimatycznej [liczba]	wzrost
	Zrealizowane projekty związanych z ochroną środowiska naturalnego [liczba]	wzrost
	Zlikwidowane paleniska na paliwa stałe [liczba]	wzrost
	Opracowanie inwentaryzacji budynków samorządowych na potrzeby CEEB	wzrost

Obszar C GOSPODARKA

Wskaźniki kontekstowe:

Dochody własne gminy – oczekiwany wzrost

Średnie miesięczne wynagrodzenie w gminie –
oczekiwany wzrost

C.1. Nowoczesne i zrównoważone rolnictwo

Rezultaty strategiczne	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja
Rozwój zrównoważonego rolnictwa	Udzielone doradztwo w zakresie modernizacji gospodarstw rolnych [liczba godzin]	wzrost
	Przeszkoleni rolnicy w zakresie stosowania pestycydów i nawozów [liczba]	wzrost
	Gospodarstwa ekologiczne [liczba]	wzrost
	Gospodarstwa oferujące zdrowa żywność [liczba]	wzrost
	Projekty w zakresie promocji kooperacji w obszarze przetwórstwa rolno-spożywczego [liczba]	wzrost

C.2. Rozwój przedsiębiorczości

Rezultaty strategiczne	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja
Zwiększenie atrakcyjności gminy pod względem tworzenia oferty dla przedsiębiorców	Powierzchnia dozbrojonych terenów na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej [ha]	wzrost
	Działania promujące ofertę inwestycyjną gminy skierowane do przedsiębiorców [liczba]	wzrost
Dostęp do usług na terenie gminy	Firmy prowadzące działalność usługową skierowaną do mieszkańców [liczba]	wzrost

Wzrost dochodów gminy	Wartość wpływów z udziału w PIT [zł.]	wzrost
	Wartość wpływów z udziałów CIT [zł.]	wzrost
	Wartość wpływów z podatku od nieruchomości [zł.]	wzrost
	Zrealizowane projekty infrastrukturalne [liczba]	wzrost
Promocja zatrudnienia	Przedsięwzięcia z zakresu aktywizacji zawodowej [liczba]	wzrost
	Uczestnicy przedsięwzięć z zakresu aktywizacji zawodowej [liczba]	wzrost
	Konkursy dla dzieci i młodzieży w obszarze promocji postaw przedsiębiorczych [liczba]	wzrost

C.3. Nowe źródła dochodu mieszkańców

Rezultaty strategiczne	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja
Rozwój turystyki i agroturystyki	Gospodarstwa agroturystyczne [liczba]	wzrost
	Zagrody edukacyjne [liczba]	wzrost
	Gospodarstwa opiekuńcze [liczba]	wzrost
	Turyści odwiedzający gminę [liczba]	wzrost
	Imprezy promocyjne [liczba]	wzrost
Promocja produktów lokalnych	Działania promocyjne [liczba]	wzrost
Rozwój sektora usług dla mieszkańców	Liczba firm prowadzących działalność usługową skierowaną do mieszkańców [liczba]	wzrost
	Liczba dotacji udzielonych na zakładanie i rozwój przedsiębiorstw [liczba]	wzrost
	Osoby pracujące zdalnie na terenie gminy [liczba]	wzrost

7. Ujęcie przestrzenne

1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej w gminie

Zarządzanie przestrzenią stanowi obszar priorytetowy w działaniach samorządu, dlatego też w procesie opracowania Strategii przewidziano cel kontekstowy – zrównoważony rozwój przestrzenny – związany z obszarem B (infrastruktura i środowisko). Wyznaczono także bezpośredni cel strategiczny - B.5. Zorganizowana przestrzeń.

Opracowanie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy jest kluczowym wyzwaniem strategicznym stojącym przed Gminą.

Dla części obszaru gminy opracowano Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego – obejmują one istotne obszary – centrum Radziemice – funkcje społeczne oraz część Obrażeńowic – funkcje gospodarcze, mają jednak punktowy charakter. Do prowadzenia kompleksowej i spójnej polityki przestrzennej niezbędne jest opracowanie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy.

Wiejski, rolniczy charakter gminy, rozproszona zabudowa zagrodowa, mała liczba mieszkańców, stosunkowo spójna i jednolita forma terenu determinują specyfikę zagospodarowania przestrzeni. W związku z powyższym nie przewiduje się znaczącego zróżnicowania terytorialnego w modelu funkcjonalno-przestrzennym. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego delimitowano 7 terytoriów biorąc pod uwagę ich specyfikę. Obszar Płaskowyżu Proszowickiego a wraz z nim gmina Radziemice leży na terytorium FARMA 1 i cechuje się: niską gęstością zaludnienia, regresem w procesach demograficznych, kurczeniem się miast i suburbanizacją, wysokiej jakości glebami oraz rolnictwem dominującym w strukturze zatrudnienia (głównie produkcja warzywnicza). W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego podkreślono, że cechą charakterystyczną obszaru funkcjonalnego FARMA jest niższy od średniej wojewódzkiej poziom rozwoju społeczno-gospodarczego.

W zakresie realizacji celów strategicznych kluczowe znaczenie ma zrównoważony rozwój oparty o budowanie odporności klimatycznej przy jednoczesnej ochronie zasobów przyrodniczych i kulturowych. Biorąc pod uwagę niniejsze priorytety ustalono następujące **horyzontalne rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej:**

- ✓ Ograniczenie wpływu na środowisko poprzez nadrzędne traktowanie zasady DASH – *Do No Significant Harm* - „Nie czyń znaczących szkód”.
- ✓ Realizacja projektów inwestycyjnych z uwzględnieniem zasady odporności infrastruktury na zmiany klimatu, w tym rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury.
- ✓ Zapobieganie nadmiernej koncentracji wysokotowarowego rolnictwa i działalności gospodarczej.
- ✓ Zapewnienia rozwiązań przestrzennych, które ograniczą skutki nagłych zdarzeń pogodowych i katastrof naturalnych.
- ✓ Ochrona krajobrazu, ochrona bioróżnorodności siedliskowej i gatunkowej.

- ✓ Zalesianie obszarów o niskiej przydatności rolniczej, ochrona zadrzewień, zakrzewień i obszarowych powiązań przyrodniczych, pielęgnacji i uzupełnień istniejących nasadzeń w celu utrzymania zasobu zieleni oraz zabezpieczenia gleb przed erozją.
- ✓ Ochrona ekosystemów wodnych, rzecznych, łąkowych i innych.
- ✓ Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości wody pitnej - ochrona zbiornika wód podziemnych i ujęć wody.
- ✓ Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, zapobieganie osuszaniu/zanikaniu źródeł, zbiorników wodnych, obszarów podmokłych, zachowanie istniejącego systemu zbiorników i cieków wodnych, ograniczenie zaburzeń obiegu wody powodowanych przez infrastrukturę dążenie do poprawy klas czystości wód, wykorzystanie zbiorników i cieków wodnych dla rozwoju funkcji związanych ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem, turystyką.
- ✓ Zakaz odprowadzania nie oczyszczonych ścieków do gruntu i wód powierzchniowych - priorytetowe przyłączanie do systemu kanalizacji, w przypadkach braku dostępu do systemu kanalizacji – budowa przydomowych oczyszczalni ścieków (i zapewnienie ich właściwej eksploatacji) lub jako rozwiązanie tymczasowe - odprowadzenie ścieków do szczelnych zbiorników wybieralnych.
- ✓ Bezpieczny dla środowiska system zbiórki odpadów komunalnych (w tym budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów).
- ✓ Transformacja energetyczna w zakresie infrastruktury publicznej - ograniczenie zużycia energii, w tym głęboka termomodernizacja, rozwój odnawialnych źródeł energii, zarządzanie energią w skali obiektów oraz w skali gminy, kooperacja energetyczna
- ✓ Umożliwienie lokowania na terenie gminy komercyjnej produkcji OZE, na glebach o niskiej przydatności rolniczej.
- ✓ Poprawa jakości powietrza – ograniczenie niskiej emisji w zakresie ogrzewania domów oraz niskiej emisji z działalności rolniczej.
- ✓ Rozbudowa sieci gazowej jako niskoemisyjnego źródła ciepła.
- ✓ Lokalizacji zabudowy kubaturowej i liniowej w sposób bezpieczny dla funkcji przyrodniczych.
- ✓ Zakaz zabudowy w strefie terenów zagrożonych podtopieniami.
- ✓ Stosowanie rozwiązań technicznych i mediów grzewczych nieuciążliwych dla środowiska; w miejsce wysokoemisyjnych źródeł ciepła - sukcesywne wprowadzanie ekologicznych źródeł ciepła.
- ✓ Urządzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż granic działek w sytuacjach lokalizacji obiektów usługowych i produkcji rolniczej w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.
- ✓ Kształtowanie współczesnej zabudowy z nawiązaniem do tradycji na tym terenie, z uwzględnieniem potrzeb rozwoju i podnoszenia jakości życia.
- ✓ Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego na terenie gminy, zwłaszcza cennych zespołów kościelnych, dworsko-parkowych, ochrona i promocja zabytków, miejsc pamięci.

- ✓ Zakaz przekształceń powodujących obniżenie wartości estetycznych lub architektonicznych zabytków, zakaz umieszczania nośników reklamowych na obiektach zabytkowych.
- ✓ Ochrona i pielęgnacja zieleni, regulacja i cięcia pielęgnacyjne drzew i krzewów, nowe nasadzenia w przypadku wycinek sanitarnych.
- ✓ Dla obiektów wpisanych do gminnego rejestru zabytków - utrzymanie substancji zabytkowej, zakaz ich przekształceń, powodujących obniżenie wartości historycznych, estetycznych lub architektonicznych.
- ✓ Promocja i rozwój szlaków historycznych, przyrodniczych, turystycznych.

Obszar gminy cechuje skupienie zabudowy wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Dominującym ośrodkiem są Radziemice, położone w południowo-wschodniej części, nad Szreniawą. W układzie przestrzennym: Kowar, Przemęczanek, Zielenic i Wrocimowic występuje koncentracja zabudowy, natomiast pozostałe miejscowości posiadają zabudowę rozciągniętą wzdłuż dróg, utrudniającą wykształcenie się centrum miejscowości. Obserwuje się rozpraszanie zabudowy, zwłaszcza w środkowej części gminy. Zaburza to zwartość kompleksów rolnych, degradując dodatkowo malowniczy krajobraz o urozmaiconej rzeźbie terenów wzdłuż Szreniawy i Ścieklca. Wyjątkowo uboga lesistość obszaru gminy oraz ubogie zadrzewienia śródpolne przemawiają za ochroną niewielkiego kompleksu leśnego w północno-wschodniej części gminy (Wrocimowice - Podgaje) i pasów zadrzewień (m.in. w Dodowie).

W Radziemicach istnieje nieprzystająca do wiejskiego charakteru gminy zabudowa wielomieszkańcowa – bloki.

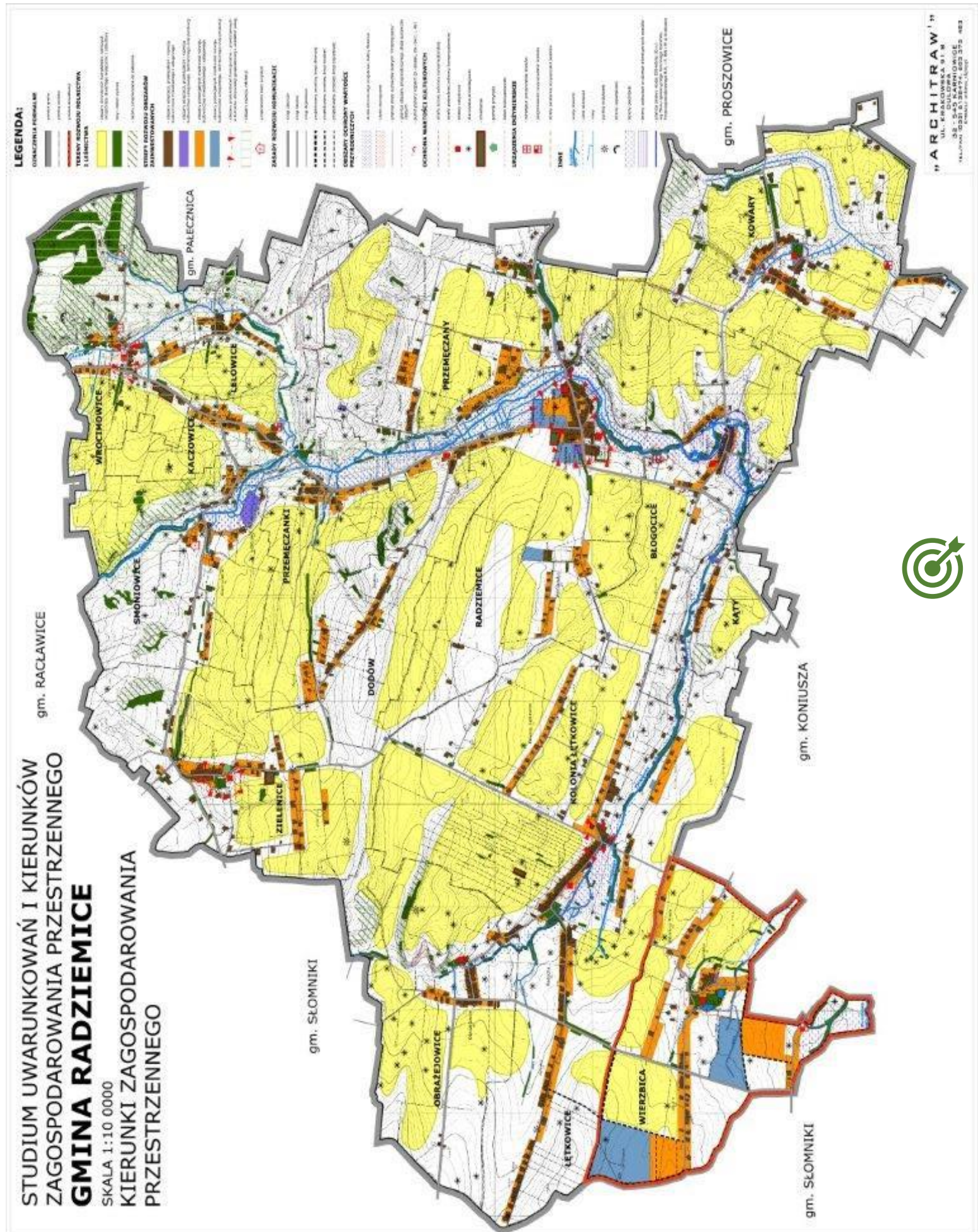
Rysuje się naturalny i promowany przez samorząd funkcjonalno-przestrzenny podział całego obszaru gminy na trzy strefy:

- ✓ rolniczą tj. środkowy, północny i zachodni obszar gminy
- ✓ mieszkalno-usługową rozciągniętą pasem po wschodniej stronie wzdłuż Szreniawy
- ✓ pas rozciągniętej zabudowy wzdłuż potoku Ścieklec przy południowej granicy gminy.

Kluczowe kierunki rozwoju przestrzennego przedstawiono na mapie.

Mapa 3 – Kierunki rozwoju przestrzennego

2. Kierunki rozwoju przestrzennego w kontekście celów strategicznych

Sieć osadnicza

Obecna sieć osadnicza została zaprezentowana na mapie obrazującej kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Kierunki rozwoju

- ✓ Zapobieganie rozlewaniu się zabudowy i ograniczenie kosztów rozbudowy infrastruktury - koncentracja zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych w celu zapewnienia dostępu do infrastruktury technicznej
- ✓ Dążenie do wykorzystania pod zabudowę terenów już wyposażonych w infrastrukturę techniczną
- ✓ Optymalizacja infrastruktury drogowej i ścieżek pieszo-rowerowych
- ✓ Modernizacja infrastruktury technicznej w odpowiedzi na potrzeby mieszkańców
- ✓ Porządkowanie zespołów zabudowy
- ✓ Utrzymanie i rozwój funkcji społecznych, usługowych w Radziemicach stanowiących centrum gminy, zwiększenie integralności Radziemiec (Stara Wieś, Nowa Wieś i Centrum)
- ✓ Uwzględnienie założeń wynikających z Gminnego Programu Rewitalizacji
- ✓ Kreacja centrów wsi (poza Radziemiami) w poszczególnych sołectwach przez rozwój infrastruktury społecznej i małej architektury, w szczególności:
 - rozwój centrum w Łętkowicach, wykorzystanie 1,5ha terenu po byłym GS
 - rozwój Wrocimowic - funkcja mieszkaniowa, wykorzystanie walorów krajobrazowych
- ✓ Zapewnienie dostępu do szerokopasmowego internetu

Odniesienie do celów strategicznych

- ✓ B.1. Efektywna komunikacja
- ✓ B.2. Ochrona wód
- ✓ B.3. Sprawny system zbiórki odpadów
- ✓ B.4. Transformacja energetyczna
- ✓ B.5. Zorganizowana przestrzeń

Rozwój systemu komunikacji

Mapa 4 – sieć komunikacyjna

Kierunki rozwoju

- ✓ Uzupelnienie układu dróg lokalnych o połączenia i dojazdy o parametrach umożliwiającą dogodną komunikację, głównie z Proszowicami, Słomnikami, Miechowem, a docelowo Krakowem
- ✓ Poprawa stanu nawierzchni dróg
- ✓ Sukcesywna regulacja prawna stanu własności pasów drogowych połączona z regulacją szerokości pasów drogowych w zakresie wymaganym dla uzyskania odpowiednich parametrów technicznych
- ✓ Realizacja ciągów pieszych lub pieszo - rowerowych wzdłuż dróg układu podstawowego jak również dróg lokalnych w obszarach zainwestowania
- ✓ Realizacja oświetlenia ciągów drogowych, w szczególności dróg układu podstawowego, w obszarach zabudowanych

- ✓ Wyznaczenie obszarów ograniczonego użytkowania wzdłuż dróg układu podstawowego (drogi i zbiorcze) oraz określenie dopuszczalnych form użytkowania tych terenów
- ✓ Zapewnienie powiązania transportem publicznym obszaru gminy z jej centrum – Radziemiami
- ✓ Zapewnienie powiązania transportem publicznym gminy z kluczowymi kierunkami Proszowice, Słomniki, Miechów, Kraków oraz rozwój transportu multimodalnego – wykorzystanie kolei (Słomniki)
- ✓ Parking typu P&R w Radziemicach
- ✓ Dogęszczanie zagospodarowania i zabudowy wzdłuż drożnych ciągów komunikacyjnych
- ✓ Zapewnienie najwyższych standardów bezpieczeństwa w ruchu drogowym - bezpieczna infrastruktura - chodniki, przejścia dla pieszych, skrzyżowania, ciągi pieszo-rowerowe
- ✓ W zakresie komunikacji kołowej, transportu publicznego, parkingów i komunikacji pieszej uwzględnienie potrzeb osób z niepełnosprawnościami
- ✓ Zapewnienie dostępu do internetu szerokopasmowego na terenie całej gminy

Odniesienie do celów strategicznych

- ✓ B.1. Efektywna komunikacja
- ✓ B.4. Transformacja energetyczna
- ✓ B.5. Zorganizowana przestrzeń
- ✓ C.1. Nowoczesne i zrównoważone rolnictwo
- ✓ C.2. Rozwój przedsiębiorczości
- ✓ C.3. Nowe źródła dochodu mieszkańców

Rozwój rolnictwa i przedsiębiorczości

Mapa 5 – Kluczowe przedsiębiorstwa i gospodarstwa rolne

Kierunki rozwoju rolnictwa

- ✓ Kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości, racjonalne wykorzystanie terenów rolnych, utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych, w szczególności środkowy, północny i zachodni obszar gminy
- ✓ Zrównoważony rozwój intensywnej roślinnej produkcji rolnej – zapobieganie erozji i wyjąłowieniu gleb
- ✓ Kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową
- ✓ Przeciwdziałanie rozdrobnieniu areалу rolnego
- ✓ Zalesianie lub wykorzystanie do produkcji OZE najłabszych gruntów
- ✓ Ochrona krajobrazu (m.in. zadrzewień śródpolnych, lasów, cieków wodnych)
- ✓ Ochrona bioróżnorodności
- ✓ Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, w tym retencjonowanie wody
- ✓ Utylizacja odpadów z rolnictwa

Odniesienie do celów strategicznych

- ✓ B.1. Efektywna komunikacja
- ✓ B.2. Ochrona wód
- ✓ B.3. Sprawny system zbiórki odpadów
- ✓ B.6. Edukacja klimatyczna mieszkańców
- ✓ C.1. Nowoczesne i zrównoważone rolnictwo
- ✓ C.3. Nowe źródła dochodu mieszkańców

Kierunki rozwoju przedsiębiorczości

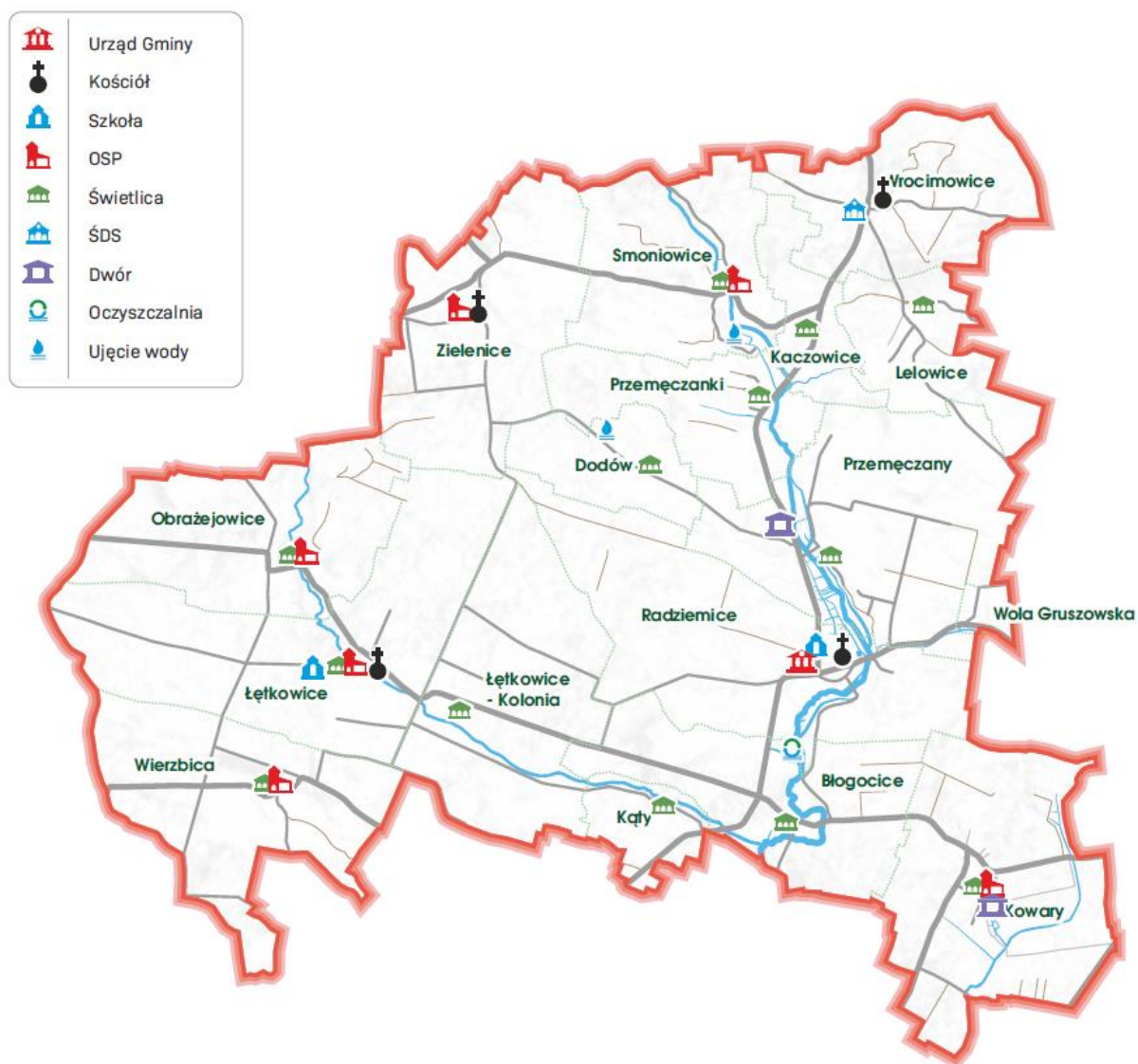
- ✓ Udostępnienie i uzbrojenie terenów pod prowadzenie działalności gospodarczej, w szczególności w obszarze Obrażejowic (Bliskość ciągów komunikacyjnych S7 i kolej, bliskość strefy gospodarczej w Słomnikach, przyjęty MPZP dla Obrażejowic)
- ✓ Zapewnienie podstawowej infrastruktury technicznej koniecznej do prowadzenia działalności gospodarczej
- ✓ Zapewnienie dostępu do infrastruktury komunikacyjnej – (drogowej, pieszej, rowerowej)
- ✓ Zapobieganie nadmiernej koncentracji uciążliwej dla mieszkańców działalności gospodarczej
- ✓ Zapewnienie dostępu do szerokopasmowego internetu

Odniesienie do celów strategicznych

- ✓ A.6. Sprawne zarządzanie gminą
- ✓ B.1. Efektywna komunikacja
- ✓ C.2. Rozwój przedsiębiorczości
- ✓ C.3. Nowe źródła dochodu mieszkańców

Rozwój infrastruktury publicznej o funkcjach społecznych

Mapa 6 – Kluczowe infrastruktura o funkcjach społecznych

Kierunki rozwoju

- ✓ Utrzymanie optymalnej sieci szkół podstawowych (Radziemice i Łętkowice) – modernizacja obiektów edukacyjnych
- ✓ Zagospodarowanie starej szkoły w Zielenicach na obiekt o funkcjach społecznych np. w obszarze opieki nad seniorami
- ✓ Utrzymanie i rozwój funkcji społecznych i usługowych w Radziemicach stanowiących centrum gminy
- ✓ Łatwy dostęp dla mieszkańców do infrastruktury społecznej zlokalizowanej w Radziemicach
- ✓ Kreacja centrów wsi w poszczególnych sołectwach przez rozwój infrastruktury społecznej i małej architektury służących zaspokojeniu potrzeb w dziedzinie usług, rekreacji, wypoczynku

- ✓ Zapewnienie i rozwój w poszczególnych sołectwach podstawowej infrastruktury społecznej (m.in. dom ludowy lub remiza OSP)
- ✓ Rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych na obiektach publicznych
- ✓ Optymalizacja zużycia energii – zarządzanie energią, głęboka termomodernizacja, energooszczędne budynki, kooperacja energetyczna
- ✓ Zapewnienie dostępu do szerokopasmowego internetu
- ✓ Rozwój infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej z wykorzystaniem istniejących szlaków (szlak kościuszkowski, droga św. Jakuba – wskazane na mapie 5)

Odniesienie do celów strategicznych

- ✓ A.1. Edukacja na wysokim poziomie
- ✓ A.2. Dostępna kultura i chronione dziedzictwo
- ✓ A.3. Atrakcyjna oferta sportowa i rekreacyjna
- ✓ A.4. Integracja mieszkańców
- ✓ A.6. Sprawne zarządzanie gminą
- ✓ B.1. Efektywna komunikacja
- ✓ B.4. Transformacja energetyczna
- ✓ B.5. Zorganizowana przestrzeń

Rozwój infrastruktury publicznej o funkcjach technicznych

Mapa 7 – Infrastruktura sieciowa

Kierunki rozwoju

- ✓ Rozbudowa systemu kanalizacji i efektywne oczyszczanie ścieków
- ✓ Utrzymanie i modernizacja systemu wodociągowego - występują problemy techniczne rozprowadzania wody w szczególności w czasie wysokiego zapotrzebowania na wodę

na potrzeby rolnictwa w coraz częstszych okresach suszy - konieczna modernizacja sieci i rozbudowa obiektów sieciowych

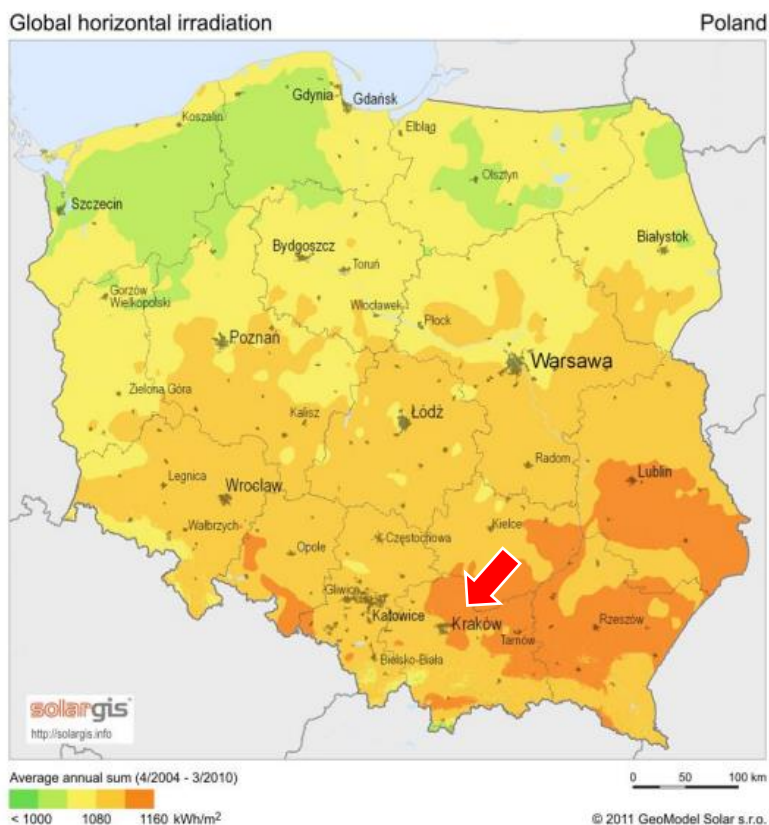
- ✓ Optymalizacja systemu zbiórki odpadów, budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów, likwidacja dzikich wysypisk
- ✓ Usuwanie azbestu i utylizacja odpadów z rolnictwa
- ✓ Rozbudowa sieci gazowej
- ✓ Rozbudowa oświetlenia ulicznego (bezpieczeństwo i obniżenie zużycia energii)

Odniesienie do celów strategicznych

- ✓ A.6. Sprawne zarządzanie gminą
- ✓ B.1. Efektywna komunikacja
- ✓ B.2. Ochrona wód
- ✓ B.3. Sprawny system zbiórki odpadów
- ✓ B.4. Transformacja energetyczna
- ✓ B.5. Zorganizowana przestrzeń

Rozwój OZE

Mapa 8 – Potencjał produkcji energii ze słońca

Kierunki rozwoju

- ✓ Wskazanie w dokumentach planistycznych obszarów do lokalizowania farm fotowoltaicznych - poziom nasłonecznienia predestynuje obszar gminy do produkcji energii z fotowoltaiki
- ✓ Rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie gminy – instalacje na obiektach publicznych, przeznaczenie w planie zagospodarowania nieużytków o niskiej klasie bonitacyjnej na produkcję energii z OZE
- ✓ Głęboka termomodernizacja obiektów publicznych
- ✓ Nowe obiekty w standardzie zeroenergetycznym
- ✓ Optymalizacja zarządzania energią w obiektach i sieciach należących do gminy
- ✓ Promocja produkcji energii ze źródeł odnawialnych sektor prywatny – mieszkańcy, przedsiębiorcy, rolnicy
- ✓ Rozwój kooperacji energetycznej (klaster, spółdzielnia)
- ✓ Rozbudowa sieci gazowej
- ✓ Modernizacja sieci energetycznej umożliwiającej rozwój OZE
- ✓ Ograniczenie niskiej emisji
- ✓ Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury
- ✓ Promocja transformacji energetycznej wśród mieszkańców

Odniesienie do celów strategicznych

- ✓ B.4. Transformacja energetyczna
- ✓ B.5. Zorganizowana przestrzeń
- ✓ B.6. Edukacja klimatyczna mieszkańców

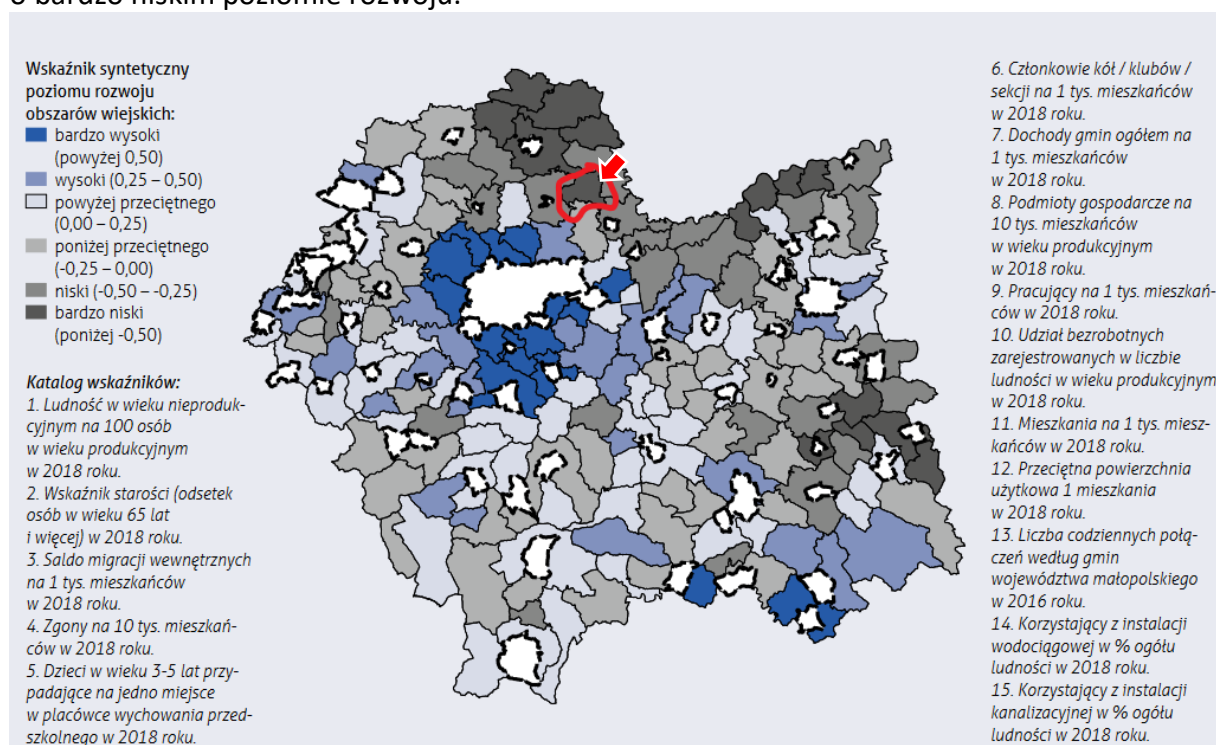
3. Obszary strategicznej interwencji

Gmina Radziemice nie znajduje się w obszarach strategicznej interwencji (OSI) wyznaczonych na poziomie krajowym, jak również nie należy do żadnego z sześciu obszarów strategicznej interwencji wyznaczonych na poziomie SRWM 2030.

Bazując na zapisach SRWM 2030 Gmina nie należy do regionalnych obszarów strategicznej interwencji tj.:

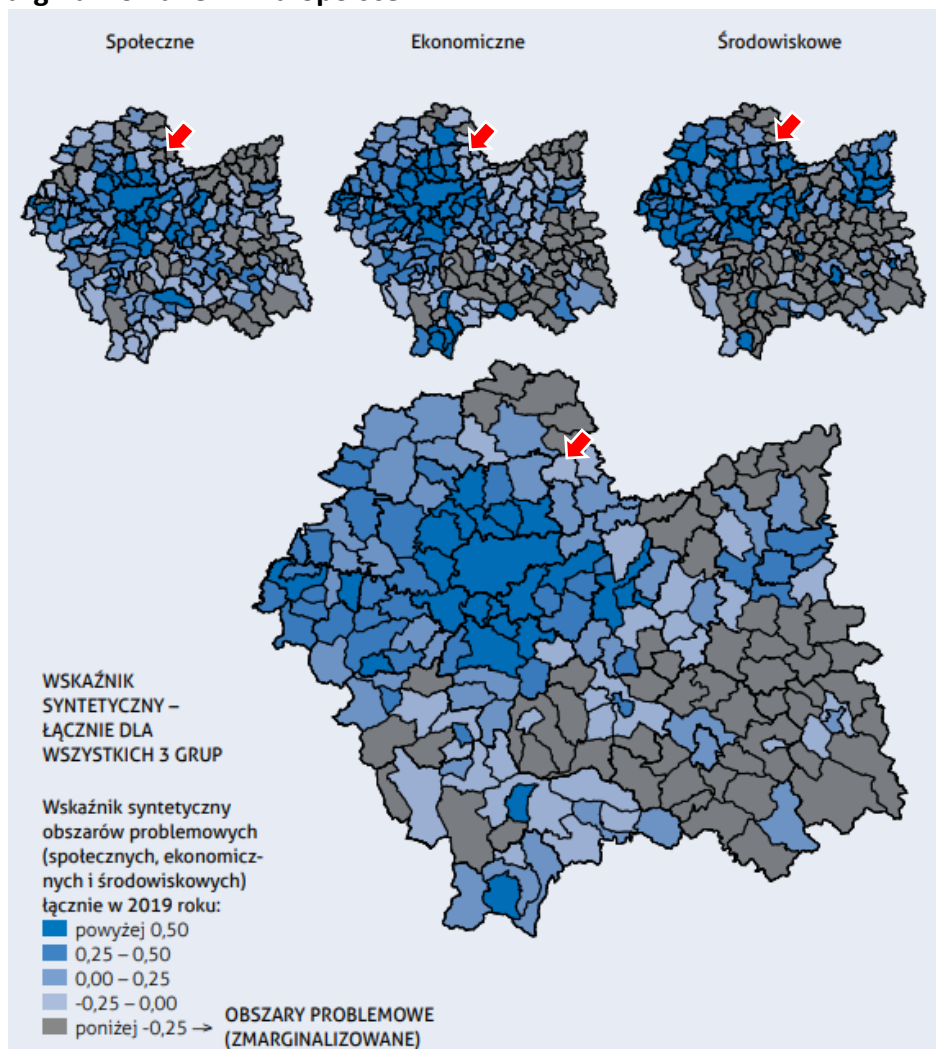
- Miast średnich tracących funkcje społeczne,
- Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF),
- Obszaru Transformacji Energetycznej Małopolska Zachodnia,
- Gmin zmarginalizowanych,
- Miejscowości uzdrowiskowych,
- Obszarów Prawnie Chronionych.

Natomiast analizując terytorialne uwarunkowania Gminy Radziemice i poziom rozwoju obszarów wiejskich w Małopolsce, to zgodnie z zapisami części I Diagnoza i Prognozy Rozwojowe do Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, jest to obszar wiejski o bardzo niskim poziomie rozwoju.

Źródło: załącznik do Uchwały Sejmiku Województwa Małopolskiego nr XXXI/422/20 – część I Diagnozy i Prognozy Rozwojowe.

Gminy zmarginalizowane w Małopolsce

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.

Obszar gminy Radziemice zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” został zaliczony do grupy gmin, które osiągają niską wartość wskaźnika społecznego stanowiącego jeden z trzech mierników (społeczny, ekonomiczny, środowiskowy). Tym samym Gmina Radziemice należy do obszarów problemowych w aspekcie społecznym. Zgodnie z zapisami w/w dokumentu strategicznego „sytuację tę mogą zmieniać prace scaleniowo-wymienne, które porządkują przestrzeń rolniczą i służą poprawie struktury obszarowej gospodarstw. Ekstensywne i tradycyjne metody produkcji dominujące w małoobszarowych gospodarstwach rolnych, oferujące produkty wyróżniające się wysoką jakością, mogą być źródłem przewag konkurencyjnych (dobre perspektywy produkcji wyrobów certyfikowanych: produkty tradycyjne i regionalne oraz ekologiczne)”.

Gmina Radziemice należy do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania PrKoPaRa. W okresie 2021 – 2027 w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 dla obszaru tego Stowarzyszenia przewidziano wsparcie w ramach Działań dedykowanych dla Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS), koncentrujących się na wzmocnieniu funkcji wiejskich.

4. Pozostałe uwarunkowania przestrzenne

Ochrona Wód

Analiza w zakresie ochrony i stanu zasobów wodnych na terenie Gminy Radziemice została przeprowadzona w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie **Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły** (Dz.U. z dnia 2023r. poz. 300).

W zakresie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) na terenie gminy Radziemice zlokalizowane są:

✓ **JCWP - RW2000062139869 Małoszówka**

stan ogólny: zły,

cel środowiskowy: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO, pozostałe wskaźniki - II klasa jakości), zapewnienie drożności cieków dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny poniżej stanu dobrego dla złagodzonych wskaźników: benzo(a)piren(w) dla pozostałych wskaźników – stan dobry.

działania: gospodarka ściekowa i aktualizacja programu ochrony środowiska.

✓ **JCWP - RW200006213927 Szreniawa do Ściekła**

stan ogólny: zły,

cel środowiskowy: dobry potencjał ekologiczny (jest stan ekologiczny), zapewnienie drożności cieków dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D, stan chemiczny poniżej stanu dobrego dla złagodzonych wskaźników: benzo(a)piren(w) dla pozostałych wskaźników – stan dobry.

działania: poprawa warunków dla obszarów chronionych, poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków, ograniczenie zanieczyszczeń rozproszonych z rolnictwa, aktualizacja programu ochrony środowiska.

✓ **JCWP - RW2000062139289 Ścieklec**

stan ogólny: brak danych,

cel środowiskowy: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO, MMI, EFI+PL/IBI_PL; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości), zapewnienie drożności cieków dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny poniżej stanu dobrego dla złagodzonych wskaźników: benzo(a)piren(w) dla pozostałych wskaźników – stan dobry,

działania: ograniczenie zanieczyszczeń rozproszonych z rolnictwa, edukacja i informacja, aktualizacja programu ochrony środowiska.

Obszar gminy Radziemice położony jest w zasięgu zlewni II rzędu rzeki Szreniawy. Odwadniany jest przez sieć rzeczną III rzędu: potok Ścieklec z dopływami: Raclawką, Strugą Kowarską i Kniejówką. Ogólny kierunek spływu wód na terenie gminy jest z północnego zachodu na południowy wschód. Część dopływów ma charakter okresowy: płyną one wiosną i jesienią oraz podczas letnich ulew. Łączna długość rzek i cieków na terenie gminy wynosi 34.5 km. Największym ciekim na terenie gminy jest potok Ścieklec - lewobrzeżny dopływ Szreniawy, przepływający z północy na południe przez Smoniowice, Przemęczany, Radziemice i Błogocice. Ścieklec płynie w wyraźnej szerokiej płaskodennej dolinie otoczonej wzniesieniami. Potok Ścieklec jest uregulowany na odcinku od mostu w Smoniowicach do Radziem. W całości uregulowana jest Kniejówka.

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych oraz ujęć wody pitnej (Dodów i Smoniowice) koncentruje się na sukcesywnym objęciu całego obszaru gminy systemem odprowadzania ścieków i oczyszczalni mechaniczno-biologicznych. Priorytetem jest uporządkowanie gospodarki ściekowej w dolinie potoku Ścieklec. Równolegle w Strategii wskazano działania w zakresie ograniczenia negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko naturalne.

W zakresie jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) na terenie gminy Radziemice zlokalizowane są:

- ✓ JCWPd - PLGW2000132 - część zbiornika
 - stan ogólny: dobry, cel środowiskowy: dobry stan ilościowy i chemiczny, działania: inne (ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych – GZWP), administracja, gospodarka komunalna, rolnictwo.
- ✓ JCWPd - GW2000114 - część zbiornika
 - stan ogólny: dobry, cel środowiskowy: dobry stan ilościowy i chemiczny, działania: nie zaplanowano.

Ponadto Gmina Radziemice leży na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – GWZP nr 326 Zbiornik Częstochowa (E). Zgodnie działaniami na rzecz ochrony wód podziemnych wskazanymi w drugiej aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (IIaPGW) planowane jest ustanowienie obszaru chronionego tego zbiornika.

Zagrożenie powodziowe

Na terenie gminy Radziemice nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w art. 169 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ani obszary, o których mowa w art. 16 pkt 34 lit. c) ustawy Prawo wodne, nie ma też zastosowania art. 16 pkt 34 lit. d) wspomnianej ustawy.

Zgodnie z zapisami Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, który został przyjęty na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. (Dz.U.2022.2739), na terenie gminy Radziemice nie są planowane żadne działania.

Susze

Zgodnie z zapisami Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na lata 2021-2027, przyjętego na mocy Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r.(Dz. U. 2021r. poz. 1615) teren Gminy Radziemice jest umiarkowanie zagrożony suszą z pojedynczymi obszarami silnego zagrożenia. W niemniejszej Strategii przewidziano szereg działań ograniczających to ryzyko (m.in. retencja, zielono-niebieska infrastruktura, edukacja klimatyczna).

Na terenie Gminy Radziemice występuje:

- **I klasa** zagrożenia suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych tj. **tereny słabo zagrożone**
- **II klasa** zagrożenia suszą hydrologiczną tj. **tereny umiarkowano zagrożone**
- **II klasa** zagrożenia suszą hydrogeologiczną w JCWPd tj. **tereny umiarkowanie zagrożone**
- łączne zagrożenie suszą – **umiarkowane zagrożenie suszą z pojedynczymi obszarami silnego zagrożenia**

Zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy dla obszaru Gminy Radziemice wyznaczono sześc działania przeciwdziałania skutkom suszy, jako rekomendowane do wdrożenia:

- zwiększenie ilości i retencji wód na gruntach rolnych,
- analiza możliwości zwiększenia retencji w zlewniach z zastosowaniem sztucznej i naturalnej retencji,
- wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia pól i nawadniania upraw polowych (częściowo obszar objęty)
- budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,
- przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych,
- przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i bardzo intensywnym stopniu wykorzystania.

Kierunki działań wskazane w Strategii Rozwoju Gminy Radziemice 2033 będą realizowane poprzez projekty. W trakcie identyfikacji, planowania, a przede wszystkim wdrażania projektów zostaną uwzględnione wymogi prawne oraz dobre praktyki w zakresie zarządzania ryzykiem powodziowym, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz przeciwdziałania skutkom suszy.

Dla Projektów spełniających przesłanki z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1029) będą przygotowywane oceny oddziaływania na środowisko.

8. Zgodność celów strategicznych gminy z celami wspólnotowymi, krajowymi, regionalnymi i ponadlokalnymi

Cele horyzontalne (konteksty) oraz cele strategiczne określone w Strategii Radziemice 2033 wpisują się w regionalne, krajowe i wspólnotowe zasady rozwoju, obejmujące:

- ✓ poszanowanie praw podstawowych oraz przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej;
- ✓ równości kobiet i mężczyzn;
- ✓ równości szans (m.in. zasady wynikające z Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych) i niedyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, w tym dostępność dla osób z niepełnosprawnościami;
- ✓ zgodności z celem wspierania zrównoważonego rozwoju określonego w art. 11 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz z uwzględnieniem celów ONZ dotyczących zrównoważonego rozwoju, a także porozumienia paryskiego i zasady „nie czynić poważnych szkód” (DNSH).

1. Cele wspólnotowe

Korelacja celów strategicznych Gminy Radziemice z celami priorytetowymi unijnej polityki spójności 2021-2027:

Cele priorytetowe UE 2021-2027	CP 1 Bardziej inteligentna Europa	CP 2 Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa	CP 3 Lepiej połączona Europa	CP 4 Bardziej społeczna Europa	CP 5 Europa bliżej obywateli
Cele strategiczne Gminy Radziemice					
A - obszar SPOŁECZNY					
A.1. Edukacja na wysokim poziomie				X	
A.2. Dostępna kultura i chronione dziedzictwo					X
A.3. Atrakcyjna oferta sportowa i rekreacyjna					X
A.4. Integracja mieszkańców				X	X
A.5. Ochrona zdrowia i wsparcie osób „w potrzebie”				X	X
A.6. Sprawne zarządzanie gminą	X			X	X
B - obszar INFRASTRUKTURALNY I ŚRODOWISKOWY					
B.1. Efektywna komunikacja	X	X	X		
B.2. Ochrona wód		X			
B.3. Sprawny system zbiórki odpadów		X			
B.4. Transformacja energetyczna		X			
B.5. Zorganizowana przestrzeń		X			X
B.6. Edukacja klimatyczna mieszkańców		X			
C - obszar GOSPODARCZY					
C.1. Nowoczesne i zrównoważone rolnictwo	X				
C.2. Rozwój przedsiębiorczości	X			X	
C.3. Nowe źródła dochodu mieszkańców	X			X	

1. Cele krajowe

Korelacja celów strategicznych Gminy Radziemice z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030:

Cele KSRR 2030	Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
A - obszar SPOŁECZNY			
A.1. Edukacja na wysokim poziomie	X		
A.2. Dostępna kultura i chronione dziedzictwo	X	X	
A.3. Atrakcyjna oferta sportowa i rekreacyjna	X	X	
A.4. Integracja mieszkańców	X		
A.5. Ochrona zdrowia i wsparcie osób „w potrzebie”	X		
A.6. Sprawne zarządzanie gminą			X
B - obszar INFRASTRUKTURALNY i ŚRODOWISKOWY			
B.1. Efektywna komunikacja	X		X
B.2. Ochrona wód	X		
B.3. Sprawny system zbiórki odpadów	X		
B.4. Transformacja energetyczna	X		
B.5. Zorganizowana przestrzeń	X		X
B.6. Edukacja klimatyczna mieszkańców			
C - obszar GOSPODARCZY			
C.1. Nowoczesne i zrównoważone rolnictwo		X	
C.2. Rozwój przedsiębiorczości	X		
C.3. Nowe źródła dochodu mieszkańców	X		

Korelacja celów strategicznych Gminy Radziemice z celami szczegółowymi Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybackstwa 2030:

Cele szczegółowe SZRWRiR 2030	Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej	Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska	Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa
A - obszar SPOŁECZNY			
A.1. Edukacja na wysokim poziomie			X
A.2. Dostępna kultura i chronione dziedzictwo			X
A.3. Atrakcyjna oferta sportowa i rekreacyjna			X
A.4. Integracja mieszkańców			X
A.5. Ochrona zdrowia i wsparcie osób „w potrzebie”		X	X
A.6. Sprawne zarządzanie gminą		X	X

B - obszar INFRASTRUKTURALNY i ŚRODOWISKOWY			
B.1. Efektywna komunikacja		X	X
B.2. Ochrona wód		X	
B.3. Sprawny system zbiórki odpadów		X	
B.4. Transformacja energetyczna		X	
B.5. Zorganizowana przestrzeń		X	X
B.6. Edukacja klimatyczna mieszkańców		X	X
C - obszar GOSPODARCZY			
C.1. Nowoczesne i zrównoważone rolnictwo	X		
C.2. Rozwój przedsiębiorczości	X		X
C.3. Nowe źródła dochodu mieszkańców	X		X

2. Cele regionalne

Korelacja celów strategicznych Gminy Radziemice z celami szczegółowymi Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”:

Cele szczegółowe Małopolska 2030	Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie	Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej	System zarządzania strategicznego rozwojem	Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach
Cele strategiczne Gminy Radziemice					
A - obszar SPOŁECZNY					
A.1. Edukacja na wysokim poziomie	X				
A.2. Dostępna kultura i chronione dziedzictwo	X				X
A.3. Atrakcyjna oferta sportowa i rekreacyjna	X	X			X
A.4. Integracja mieszkańców	X			X	
A.5. Ochrona zdrowia i wsparcie osób „w potrzebie”	X				
A.6. Sprawne zarządzanie gminą		X		X	
B - obszar INFRASTRUKTURALNY i ŚRODOWISKOWY					
B.1. Efektywna komunikacja	X	X	X		
B.2. Ochrona wód			X		
B.3. Sprawny system zbiórki odpadów		X	X		
B.4. Transformacja energetyczna			X		
B.5. Zorganizowana przestrzeń					X
B.6. Edukacja klimatyczna mieszkańców			X		
C - obszar GOSPODARCZY					
C.1. Nowoczesne i zrównoważone rolnictwo		X	X		
C.2. Rozwój przedsiębiorczości	X	X			
C.3. Nowe źródła dochodu mieszkańców	X	X			

3. Cele ponadlokalne

Korelacja celów strategicznych Gminy Radziemice z celami strategii ponadlokalnej – Lokalnej Strategii Rozwoju dla LGD ProKoPaRa

Cele strategii ponadlokalnych	1. Aktywizacja gospodarcza i społeczna włączająca Mieszkańców	2. Poprawa jakości infrastruktury usług społecznych, kulturalnych i turystycznych	3. Rozwój innowacyjnej, zielonej gospodarki i wzmocnienie świadomości klimatycznej Mieszkańców
A - obszar SPOŁECZNY			
A.1. Edukacja na wysokim poziomie	X		
A.2. Dostępna kultura i chronione dziedzictwo		X	
A.3. Atrakcyjna oferta sportowa i rekreacyjna		X	
A.4. Integracja mieszkańców	X		
A.5. Ochrona zdrowia i wsparcie osób „w potrzebie”	X		
A.6. Sprawne zarządzanie gminą	X		
B - obszar INFRASTRUKTURALNY i ŚRODOWISKOWY			
B.1. Efektywna komunikacja		X	
B.2. Ochrona wód			X
B.3. Sprawny system zbiórki odpadów			X
B.4. Transformacja energetyczna			X
B.5. Zorganizowana przestrzeń		X	
B.6. Edukacja klimatyczna mieszkańców			X
C - obszar GOSPODARCZY			
C.1. Nowoczesne i zrównoważone rolnictwo	X		
C.2. Rozwój przedsiębiorczości	X		X
C.3. Nowe źródła dochodu mieszkańców	X		X

Powyższa analiza celów strategicznych w trzech kluczowych dla Gminy obszarach wskazuje na spójność i komplementarność z celami rozwojowymi dla jednostek samorządu terytorialnego wyznaczonymi dokumentami strategicznymi wyższego rzędu.

Strategia została opracowana przy zachowaniu spójności:

- ✓ z celami priorytetowymi unijnej polityki spójności 2021-2027,
- ✓ Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
- ✓ Strategią Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030,
- ✓ Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”,
- ✓ Lokalną Strategią Rozwoju dla LGD ProKoPaRa.

9. System realizacji strategii

Gmina posiada zasoby kadrowe, organizacyjne i techniczne oraz doświadczenie w zarządzaniu strategicznym i w zarządzaniu projektami. Biorąc pod uwagę ograniczony potencjał instytucjonalny samorządu współpraca jest jednym z kluczowych narzędzi zarządzania strategicznego. Z jednej strony ma ona charakter wewnętrzny - zaangażowanie mieszkańców (reprezentujących m.in. rolników, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, lokalnych liderów) stanowi warunek konieczny do realizacji Strategii.

Z drugiej strony, współpraca z sąsiednimi gminami, samorządem powiatowym, samorządem wojewódzkim, a także z administracją rządową oraz partnerami ponadlokalnymi m.in.: Lokalna Grupa Działania, Związek Międzygminny ds. Gazyfikacji, Rozwoju Terenów Wiejskich i Ochrony Środowiska w Proszowicach, Klaster Energii ProKoPaRa, spółdzielnia energetyczna oraz podmioty przygotowujące i realizujące wspólnie z gminą przedsięwzięcia partnerskie – znacząco zwiększa potencjał rozwojowy gminy.

Należy podkreślić, że część kierunków działań zdefiniowanych w Strategii ze względu na swój charakter będzie realizowana/finansowana przez inne podmioty, m.in.: sektor prywatny, sektor pozarządowy, administrację regionalną (samorządową i rządową), administrację krajową.

1. Zarządzanie, monitoring i ocena

System realizacji Strategii będzie opierał się na doświadczeniach gminy we wdrażaniu poprzednich strategii oraz dokumentów operacyjnych, a także doświadczeniach wynikających z realizacji projektów.

Wyznaczone w strategii cele, kierunki działań a docelowo wynikające z nich projekty zostały opracowane przy założeniu, że nie dyskryminuje się nikogo ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Partnerzy deklarują, że działania będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności. Wszystkie projekty będą uwzględniać zasadę niedyskryminacji na każdym etapie: projektowania, wdrażania i w okresie trwałości.

W realizacji Strategii będą uwzględnione zasady zrównoważonego rozwoju oraz zasada „nie czynić poważnych szkód” (DNSH).

Samorząd gminy będzie wdrażał Strategię w oparciu o wypracowane dotychczas zasady, ich pośrednim celem jest budowanie kapitału społecznego całej wspólnoty samorządowej.

Kluczowe zasady to:

- ✓ Współpraca i wielopoziomowe zarządzanie – współpraca mieszkańcami oraz współpraca instytucjonalna na poziomie ponadlokalnym regionalnym, krajowym i wspólnotowym (np. źródła finansowania, konsultacje, wymiana doświadczeń).
- ✓ Funkcjonalność - tworzenie elastycznych struktur zarządzania i rozwiązań, które pozwolą sprawnie dostosowywać się do zmieniających się potrzeb i wyzwań. Ważne

jest, aby podczas realizacji mieć na uwadze m.in.: sytuację społeczną i gospodarczą gminy, trendy demograficzne, opinie i potrzeby mieszkańców, sytuację budżetową gminy.

- ✓ Zasada zachowania śladu rewizyjnego - proces realizacji Strategii powinien być dokumentowany, w celu zapewnienia jego transparentności, a także monitoringu i ewaluacji.
- ✓ Zasada otwartej komunikacji ma zapewnić efektywny przepływ informacji, co ułatwi podejmowanie decyzji oraz realizację przedsięwzięć, jednocześnie wpłynie na transparentności działań.
- ✓ Zasada organizacyjnego uczenia się – gmina wykorzystuje swoje doświadczenia do budowania potencjału instytucjonalnego, jednocześnie starta się podnosić wiedzę i kompetencje urzędników, władz samorząd owych oraz interesariuszy. Jednym z narzędzi organizacyjnego uczenia się powinna być ewaluacja.

W zakresie finansowym kluczowymi narzędziami operacjonalizacji strategii są **coroczne Budżety Gminy** oraz **Wieloletnia Prognoza Finansowa**.

Monitoring postępu wdrażania strategii oraz **ewaluacja** jej rezultatów będą prowadzone w cyklu rocznym, co pozwoli zapewnić dane do procesu zarządzania strategicznego rozwojem gminy (polityka oparta na dowodach). Władze samorządowe będą gromadzić agregować i analizować dane ilościowe oraz jakościowe pozwalające na weryfikację przewidzianych w Strategii wskaźników rezultatu.

Przedmiotem oceny (ewaluacji) będzie przede wszystkim stopień osiągnięcia celów strategicznych, skuteczność osiągania rezultatów bezpośrednich, wpływ na rozwój gospodarczy, środowisko społeczno-gospodarcze oraz trwałość osiągniętych rezultatów.

W systemie oceny uwzględnione zostaną, co najmniej poniższe kryteria:

- ✓ trafność (odpowiedniość) – pozwala ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele odpowiadają realnym potrzebom i są zgodne ze zdiagnozowanymi wyzwaniami;
- ✓ wpływ – ocena skutków, jakie wywiera projekt w szerszym otoczeniu;
- ✓ efektywność – pozwala ocenić stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników;
- ✓ skuteczność – pozwala ocenić stopień realizacji zakładanych celów (czy osiągnięto to, co zaplanowano), skuteczność użytych metod, oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty;
- ✓ użyteczność – faktyczna użyteczność i konsekwencje podjętych interwencji;
- ✓ trwałość – pozwala ocenić, czy pozytywne efekty projektu mogą trwać również po zakończeniu finansowania zewnętrznego, jak również, czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tego projektu w dłuższym okresie.

Działania w zakresie monitoringu i oceny Strategii będą stanowiły część procesu przygotowania corocznego Raportu o stanie gminy (zgodnie z art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym). Samorząd gminy prezentuje w tym dokumencie swoje działania oraz stan wdrażania poszczególnych polityk. Raport ma charakter publiczny, poza przyjęciem go przez

Radę Gminy ustawa przewiduje publiczną dyskusję z udziałem mieszkańców. Rozwiązanie to przyczyni się do partnersko-partycypacyjnej formuły realizacji Strategii.

Wyniki monitoringu i oceny mogą być impulsem do wprowadzania zmian (aktualizacji) Strategii będących odpowiedzią na nowe wyzwania i potrzeby nie przewidziane w mniejszym dokumencie.

2. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia stanowi ramę zarządzania samorządem w perspektywie średniookresowej – do 2033 r. Będzie ona wdrażana poprzez dokumenty wykonawcze przygotowywane dla poszczególnych obszarów rozwojowych, a przede wszystkim poprzez konkretne projekty.

W trakcie **opracowywania/aktualizowania dokumentów wykonawczych** oraz projektów (zarówno infrastrukturalnych jak i wspierających kapitał społeczny) będą one skorelowane z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii. Ich wdrożenie powinno przyczyniać się od osiągnięcia rezultatów zdefiniowanych w niniejszej Strategii i skwantyfikowanych poprzez wskaźniki dla celów strategicznych i wskaźniki kontekstowe.

Kluczowe dokumenty wykonawcze to:

- ✓ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Radziemice do 2020 r.”
- ✓ Strategia Rozwoju Elektromobilności nie mamy takiego dokumentu
- ✓ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Radziemice zatwierdzone uchwałą Nr XIV/108/00 Rady Gminy Radziemice z dnia 23 czerwca 2000 roku
- ✓ Miejscowe plan zagospodarowania przestrzennego <https://mpzp24.pl/miejscowe-plany-zagospodarowania-przestrzennego/malopolskie/pow-proszowicki/gm-radziemice>
- ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Radziemice na lata 2021 -2028”
- ✓ Gminny Program Rewitalizacji „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Radziemice na lata 2016 – 2023”

W zależności od potrzeb Samorząd Gminy może opracowywać inne dokumenty wykonawcze, zapewniając ich zgodność z zapisami Strategii.

Dodatkowo funkcję wykonawczą pełnią opisy (kompleksowych, zintegrowanych) projektów. Standard zarządzania projektami powinien zapewnić informację na każdym etapie ich życia. Rekomenduje się stosowanie metodyki „Zarządzania cyklem życia projektu”.

Cykl zarządzania projektami będzie składał się z czterech faz, w ramach każdej z nich gromadzone będą dane pozwalające na właściwe zarządzanie projektami :

Faza	Zadania i pytania pomocnicze
Identyfikacja	określenie potrzeb jaki problem chcemy rozwiązać? czego potrzebujemy? kto będzie korzystał z rezultatów projektu? jacy interesariusze będą zaangażowani w projekt?
	określenie możliwości zaspokojenia potrzeb jakie potencjały (mocne strony) możemy wykorzystać? na co nas stać? ile mamy pieniędzy? jakie mamy możliwości kredytowe? jakie mamy zasoby kadrowe? jakie zasoby możemy pozyskać? jakie będą koszty eksploatacji planowanej infrastruktury? jakie będzie źródło finansowania tych kosztów?
	ujęcie projektu w dokumentach strategicznych jakie są planowane produkty, rezultaty i oddziaływanie naszego przedsięwzięcia? czy przedsięwzięcie wpisuje się cele strategiczne gminy? czy przedsięwzięcie jest zgodne ze strategiami wyższego rzędu?
Planowanie	określenie działań i harmonogramu jaki są konieczne działania w projekcie? jakie działania przygotowawcze należy podjąć (np. konieczne uzgodnienia, pozwolenia)? jakie działa w stosunku do interesariuszy powinny zostać podjęte? ile czasu zajmą poszczególne działania? jakie są kamienie milowe w projekcie? jakie są wymagania prawne dla projektu (m.in. zamówienia publiczne, pomoc publiczna, zasady horyzontalne)
	określenie budżetu jakie są dokładne koszty przedsięwzięcia? jakie środki są konieczne do realizacji projektu? jakie są potencjalne źródła finansowania kosztów? jak powinien wyglądać rachunek przepływów finansowych? jakie rezerwy powinny zostać zabezpieczone? jak będą kształtować się długookresowe koszty eksploatacji powstałej infrastruktury, na czym możemy zaoszczędzić? Jakie są potencjalne ryzyka projektowe i jak je minimalizować?
	ustalenie grupy zarządzającej projektem kto wejdzie w skład grupy zarządzającej? kto będzie liderem projektu? jak będzie wyglądał podział obowiązków i odpowiedzialności w zespole? jak będzie funkcjonował system komunikacji w zespole?
Realizacja	wdrożenie działań czy wyznaczone osoby realizują/nadzorują/koordynują poszczególne zadania? czy relacje z interesariuszami są prowadzone właściwie?
	monitoring działań i ich efektów czy osoby odpowiedzialne prowadzą monitoring działań, produktów, rezultatów oraz relacji z interesariuszami?
	diagnozowanie zagrożeń czy prowadzona jest analiza ryzyka? czy wdrażane są działania ograniczające, eliminujące ryzyko?
Ocena (ewaluacja)	ocena porównanie założeń / kosztów / potrzeb z wynikami jakie są wyniki oceny w ramach poszczególnych kryteriów ewaluacji? jaka jest opinia interesariuszy?
	ewentualne działania korygujące czy są konieczne działania korygujące? jakie działania należy wdrożyć?
	wprowadzanie zmian i doskonalenie projektu czy projekt można zrealizować w przewidzianej formule? czy plan wymaga radykalnych zmian?

W trakcie opracowywania i aktualizowania dokumentów wykonawczych oraz opisów projektów samorząd gminny zapewni ich spójność z celami i kierunkami działań wyznaczonymi w Strategii. Ich wdrożenie powinno przyczyniać się od osiągnięcia rezultatów zdefiniowanych w Strategii. Miarą sukcesu będzie realizacja wskaźników kontekstowych dla poszczególnych obszarów oraz wskaźników rezultatu określonych dla celów strategicznych.

Wójt Gminy weryfikuje i odpowiada za spójność dokumentów wykonawczych i projektów z zapisami Strategii Rozwoju.

W celu efektywnego wdrażania Strategii prowadzone będą **działania informacyjne** propagujące wizję rozwoju gminy oraz **aktywizacyjne** angażujące mieszkańców, sołtysów, radnych, lokalnych liderów. Dokument zostanie upowszechniony wśród mieszkańców, pracowników urzędu i jednostek organizacyjnych oraz partnerów lokalnych i regionalnych.

10. Finansowanie Strategii

1. Źródła finansowania

Gmina Radziemice ze względu na swoją specyfikę (gmina rolnicza o znikomych dochodach z CIT oraz z podatku od nieruchomości wykorzystywanych na działalność gospodarczą) dysponuje ograniczonym budżetem środków własnych, co determinuje jej możliwości inwestycyjne. W zakresie finansowania celów strategicznych poprzez realizację konkretnych projektów przyjęto trzy zasady:

- ✓ zasada pierwsza - pozyskiwanie finansowania zewnętrznego na realizację kluczowych zadań - montaż finansowe środków pochodzących z różnych źródeł, tak by w jak najmniejszym stopniu obciążać budżet gminy,
- ✓ zasada druga - minimalizowanie kosztów późniejszej eksploatacji infrastruktury (np. poprzez wykorzystanie OZE, budownictwo energooszczędne) oraz ograniczanie kosztochłonnych rozwiązań instytucjonalnych (w tym zatrudnienia),
- ✓ zasada trzecia – jak najszerza współpraca z interesariuszami gminy i partnerami instytucjonalnymi m.in.: organizacje pozarządowe, sektor prywatny (rolnicy i przedsiębiorcy), administracja powiatowa, regionalna, krajowa w celu wsparcia realizacji założeń Strategii.

Gmina posiada zasoby kadrowe, organizacyjne i techniczne oraz doświadczenie w zarządzaniu projektami i skutecznym pozyskiwaniu środków pomocowych, zarówno na przedsięwzięcia infrastrukturalne jak i społeczne.

Budżet gminy stanowi podstawowe źródło finansowania celów strategicznych, w tym wkładu własnego do projektów finansowanych środkami zewnętrznymi. Katalog potencjalnych zewnętrznych źródeł finansowania obejmuje m.in.:

- ✓ Instrumenty finansowane z budżetu państwa, funduszy celowych i innych krajowych środków publicznych, m.in. Rządowy Fundusz Polski Ład, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Program Rozwoju Elektromobilności, Program Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych oraz pozostałe programy finansowane z budżetu państwa, m.in.: w zakresie ochrony środowiska – realizowane przez NFOŚiGW, właściwy WFOŚiGW; w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi – realizowane przez PFRON, a także Program Senior+, Program „Aktywni+” na lata 2021–2025; w zakresie kultury, itp.
- ✓ Środki finansowe Unii Europejskiej z perspektywy finansowej na lata 2021–2027 w ramach polityki spójności (m.in.: Program Fundusze Europejskie dla Małopolski, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, inne programy krajowe)
- ✓ Środki finansowe Unii Europejskiej z perspektywy finansowej na lata 2023–2027 w ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej
- ✓ Środki dostępne w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju wdrażanej przez Lokalną Grupę Działania
- ✓ Programy zarządzane bezpośrednio przez Komisję Europejską
- ✓ Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy

2. Ramy finansowe

Określone w niniejszej strategii kierunki działań i wynikające z nich projekty wymagają zapewnienia finansowania w zakresie wkładu własnego, utrzymania przez gminę płynności finansowej, a także finansowana na kosztów eksploatacji rezultatów projektów infrastrukturalnych. Analizując potencjał Gminy w tym zakresie bazowano na ocenie podstawowych danych finansowych wynikających z Wieloletniej Prognozy Finansowej do roku 2032.

Rok	Nadwyżka operacyjna brutto	Nadwyżka operacyjna netto	Bezpieczeństwo spłaty długu	Wydatki majątkowe razem z wydatkami ujętymi w WPF
2024	542 121,60 zł	110 000,00 zł	432 121,60 zł	4 090 630,64 zł
2025	1 638 300,00 zł	1 098 300,00 zł	540 000,00 zł	1 148 300,00 zł
2026	1 447 050,00 zł	1 088 300,00 zł	358 750,00 zł	1 148 300,00 zł
2027	1 617 050,00 zł	1 088 300,00 zł	528 750,00 zł	1 148 300,00 zł
2028	1 628 300,00 zł	1 088 300,00 zł	540 000,00 zł	1 148 300,00 zł
2029	1 557 953,45 zł	1 088 300,00 zł	469 653,45 zł	1 148 300,00 zł
2030	1 538 300,00 zł	1 088 300,00 zł	450 000,00 zł	1 148 300,00 zł
2031	1 488 300,00 zł	1 088 300,00 zł	400 000,00 zł	1 148 300,00 zł
2032	1 588 300,00 zł	1 088 300,00 zł	500 000,00 zł	1 148 300,00 zł

Przyjmując założenie średniego poziomu dofinansowania - 75% w połączeniu z zapewnieniem wkładu własnego przez Gminę w postaci nadwyżki operacyjnej netto (w latach 2024–2032) szacowany potencjał inwestycyjny, umożliwi realizację zakładanych celów strategicznych. Ponadto, Gmina posiada zdolność do zaciągania i obsługi nowych zobowiązań, tym samym środki zwrotne mogą stanowić istotne źródło finansowania planowanych działań rozwojowych.

Zaprezentowane powyżej dane pozwalają na pozytywną ocenę zdolności potencjału gminy do finansowania realizacji celów strategicznych.

11. Bibliografia

1. Portret Gminy Radziemice – dane GUS za 2021 r.
2. Raport Sytuacja społeczno-ekonomiczna G. Radziemice dane liczbowe z lat 2016-2021.
3. Polska w Liczbach – dane za 2021 r.
4. Raport o stanie Gminy Radziemice 2021 r.
5. Wieloletnia prognoza finansowa Gminy Radziemice (2023).
6. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.
7. Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na lata 2021-2027, przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r.(Dz. U. 2021r. poz. 1615).
8. Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. (Dz.U.2022.2739).
9. Strategia Rozwoju Gminy – Poradnik Praktyczny, FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji (2021).
10. Górniak J., Mazur S., red. (2012). Zarządzanie Strategiczne Rozwojem, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa.

12. Załączniki

1. Diagnoza stanu gminy
2. Wyniki badania ankietowego
3. Wyniki warsztatów strategicznych przeprowadzonych z udziałem mieszkańców
4. Sprawozdanie z konsultacji społecznych
5. Ewaluacja ex-ante